

Porsarp

en gammal by i Holaveden.

I Porsarp finns idag tre gårdar. De har inga speciella namn. En av dem kan kallas Östergården. I en av gårdarna finns åretruntboende. De övriga har fritidskaraktär.

Allmänt om Porsarp

Porsarp består av $\frac{3}{4}$ mantal. Samma gäller även för Holkaberg, Hårstorp och Sunneryd. Av de 19 byar som jag räknar till Stavabygden är åtta byar på ett helt mantal, fyra på $\frac{3}{4}$ mantal, de övriga på $\frac{1}{2}$ mantal eller mindre. En tumregel säger att de som omfattar ett helt mantal kan vara äldre än de övriga. Porsarps areal är 64 hektar.

Porsarp gränsar i norr till Narbäck, i öster till Lakarp och i söder till byarna Norra Kärr och Kleven i Gränna landsförsamling, Jönköpings län. Porsarp är således en gränsby till Småland.

Porsarp skatteköptes den 29/5 1759.

Skiften i Porsarp

Porsarp har blivit kartlagt vid fyra lantmäteriförrättningar i äldre tider. Den första var den geometriska ägoavmätningen 1639. Andra gången var vid en arealavmätning 1694, tredje gången vid storskiftet 1786 och fjärde gången vid laga skiftet 1840. Bakom arealavmätningen låg en gränstvist mellan Narbäck och Lakarp.

Kartan från 1639 visar bara åkrar och ängar, inte skog eller utmark. Hustomten var belägen där östra gårdens hus ligger idag. Västergärdet hade två åkrar utmed landsvägen och utsädet uppgavs till $6 \frac{1}{8}$ tunna. Den södra åkern i Västergärdet var den största åkern. Jordarten uppgavs vara svartmylla och örsand.

Östergärdet på östra sidan om landsvägen hade nio åkrar, den största utmed landsvägen i norr och utsädet uppgavs till $6 \frac{3}{4}$ tunnor. Ängen lämnade 20 lass hö. Vidare uppgavs att det inte fanns skog eller utmark.

På kartan från arealavmätningen 1694 ser vi samma åkrar, utan några större skillnader. Västergärdets åker utmed landsvägen var fortfarande den största. Östergärdet hade fortfarande sina små åkerlappar samt en lite större åker i norr utmed landsvägen. På denna karta var också soldattorpet inritat, men där fanns ännu inga åkrar. Kanske var soldattorpet så nytt att inga åkrar hunnit röjas eller odlas.

På storskifteskartan från 1786 har nya åkrar tillkommit vid soldattorpet men i övrigt var det inga stora skillnader. Tomtplanen låg kvar vid Östergården men hade delats i två hustomter. Bäckens rann över markerna längst i sydost. Just utanför Porsarps gräns, in på Narbäcks marker, var inritad en kvarn med texten Porsarps kvarn. Detta är troligen fel eftersom Per Persson i Narbäck 1772 anlagt en kvarn just där, enligt vad som framgår av dombooken.

På kartan från laga skiftet 1841 känner man fortfarande igen åkrarnas figurer. En del utökningar av tidigare odlingar har skett. Det var vid detta skifte som gårdarna flyttade ut från den ursprungliga tomten. Något av detta hade påbörjats redan innan skiftet.

På den ekonomiska kartan från omkring 1940 kan vi se att åkrarna ytterligare har utökats, till större delen förmodligen under senare hälften av 1800-talet. Soldattorpets åkrar är då inte kvar.

Redan 1620 hade Olof i Porsarp fyra hästar, två oxar, tre kor, två stutar, en kviga, 12 får, fyra svin och fem tunnor utsäde. Redan då hade således ett omfattande odlingsarbete gjorts, med enkla redskap bör tilläggas.

Porsarp hörde vid mitten av 1600-talet till Brahes grevskap. Sedan ägdes det av släkten Ribbing och gick därefter till kronan. Porsarp skatteköptes 29/5 1759.

Torp och torpare

I Porsarp har funnits ett soldattorp. Här har bott indelta soldater från 1680-talet och fram till omkring år 1900. Många soldatnamn finns i längderna, Pors, Bergman, Blomqvist, Hedenberg, Palmgren, Porslin, Styv och Palm samt fram till den senaste soldatfamiljen Lundqvist. I rusthållet deltog Öjan och Stora Smedstorp. Utöver soldattorpet har också funnits andra torp.

Vi börjar med soldattorpet. De soldater som jag har antecknat är följande:

Per Bengtsson Pärre	1678, rymde 1685
Måns Larsson Pors	1687-
Per Månsson Bergman	* 1699 1714-35
Korpral Nils Persson Palmberg	* 1719 1740-43
Johan Olsson Palmgren	* 1723 1747-81
Isak Porslin	* 1758 1781-1806, hemsänd pga. sjukdom
Sven Porslin	* 1758 1781 ó 1806 (?)
Korpral Anders Styf	* 1781 1806-36
Samuel Palm	* 1816 1836-71
Johan Alfred Skog	* 1848 1872-91
Gustaf Ludvig Lundkvist	* 1868 1892-1906

Soldattorpet på Porsarps ägor revs troligen efter Lundkvists avgång. Frans Palm bodde dock kvar i sina hus på soldattorpets mark med sin familj, se längre fram.

Lidholms torp eller gård låg högt och vackert med fin utsikt över Vättern. Torpet fick sitt namn av Gustaf Lidholm som kom dit 1859, men boplats hade det varit där långt tidigare. Lidholm avstyckade marken och det blev en egen gård, omfattande 3/28 mantal, senare till 73/728 mantal. Vad torpet hette innan Lidholms vet vi inte.

Det är troligt att torpets historia går tillbaka till 1800-talets början. Husen är nu rivna sedan länge. En av de tidigare torparna här var Nils Jonsson och

Lena Jonsdotter. Hon födde fyrlingar här den 23 december 1826. Mera här-
om längre fram i texten

Lilla Lyckan kallades ett torp eller *egna hus* som låg på soldattorpets
mark. Här bodde troligen Samuel Palm och hans hustru efter hans avgång ur
tjänsten. En gissning kan vara att soldaten fått nya hus och att Samuel Palm
och senare även hans son med sin familj fick bo kvar i de gamla husen. Plat-
sen är vacker.

På huskullen står fortfarande (2003) rester av järnspisen som fanns i
Palms stuga. Två foton finns från detta torp, tagna omkring 1910, ett grupp-
foto med bl.a. Frans och hans hustru samt ett foto som visar huset. Åtskilli-
ga ättlingar till Palms finns i bygden.

Mera om torp och torpare finns att läsa längre fram i texten.

Släktgård

Porsarp är en gammal släktgård. Vi kan från nuvarande ägare följa släkt-
tråden bakåt i tiden ända till början av 1700-talet i byn. Förmodligen går den
ännu längre bakåt i tiden. En släktutredning har gjorts av Hugo Båge i Salt-
sjöbaden 1950. Hans farfar var Andreas Petersson från Porsarp. Flera av
hans syskon flyttade också till Stockholm. Två blev grosshandlare och en
blev specerihandlare. Slakten fick härigenom en ganska omfattande Stock-
holmsgren.

Landsvägen

Genom byn har den gamla landsvägen gått, oförändrad i sin sträckning i
kanske tusen år, från början ridstig och från 15- och 1600-talen vagnväg.
Husen i byn byggdes från början inte utmed landsvägen utan på lite avstånd.
Detta gällde alla byarna i bygden. Inga hus låg utmed vägen, fränsett ett och
annat soldattorp. Först på 1840-talet uppstod bebyggelse utmed landsvägen i
Porsarp.

Utöver landsvägen har också funnits stigar över markerna. Det gick stigar
till grannbyarna, till Kleven och ner till Vättern. En stig gick från Narbäck
upp över Porsarps ägor, förbi Lidholms och till Porsarps soldattorp och
sedan till Norra Kärr. Där fanns en lanthandel. Där kunde man köpa det
mesta.

Min mor har från Narbäck gått dit många gånger. Innanför dörren stod en
sirapstunna. Handelsmannens katt balanserade vid något tillfälle på kanten
till sirapstunnan och råkade givetvis falla i tunnan och drunknade. Katten
återfanns efter en tid. Då såldes sirapen lite billigare. Någon har sagt att det
var den första realisationen som inträffade i bygden.

Apropå stigen, nej den slutade inte i Kärr. Den fortsatte till Ingefrearp
och sedan vidare. Min mor och mormor har gått denna stig via Björstorp
och Sutarp till gården Kärra i Adelövs socken, där min mormors föräldrar
bodde.

Ännu i början av 1900-talet var stigarna mer använda än vägarna. Den så
kallade norra Tranåsvägen via Vendelstorp, Kvatarp, Björstorp och Duvebo
fanns inte förrän i början av 1920-talet. Den tillkom som AK-arbete.

Gränsby

Porsarp är en gränsby till Småland. Människorna i Porsarp har haft förbindelser med sina grannar på andra sidan länsgränsen. Detta märks i doplängden, många av dopvittnena är från byar i Gränna landsförsamling. Många av Porsarps inbyggare har också kommit från andra sidan länsgränsen. Detta framgår av följande sidor, under avsnittet Människorna i Porsarp.

Människor i bygden kunde i gamla tider omtala var gränsen mellan Östergötland och Småland gick. Vid tinget i Gränna 1657 blev det tal om var gränsen gick. Då kunde Bengt i Havrekullen omtala att gränsen har sedan länge följt Narbäcken, vidare via Tykaberg, Blåhallsberget, Rosten, Seglarö och Bråtaro. Narbäcken känner vid till. Tykaberg var ett berg på Porsarps ägor, Blåhall låg vid Gyllingesjön, eller Stavsjön.

Porsarp har inte varit någon särskilt folkrik by. Mer än tre, fyra bondefamiljer samt soldatfamilj och någon torparfamilj har inte samtidigt bott i byn. Kanske det högsta antalet människor i byn har varit omkring 40, i slutet av 1800-talet. I flera av byarna i Stavabygden bodde då mer än dubbelt så många människor.

Ur domböckerna

Jag har studerat de domböcker som är äldre än 1845. Det jag funnit har inte varit några stora brottmål. Något slagsmål har förekommit i Porsarp, annars har det mest varit tvistemål. Dessutom innehåller domboken köpekontrakt mm.

Vad jag funnit i domböckerna hittills om Porsarp har jag inarbetat under respektive personer på följande sidor om Porsarp. På samma sätt har jag gjort med uppgifterna ur bouppteckningar.

Emigrationen till Amerika

Från Porsarp emigrerade enligt mina anteckningar fem personer till Amerika. Kanske jag missat några och kanske någon flyttat via någon annan ort.

Intressanta människor i Porsarp

Under denna rubrik vill jag gärna nämna Lena Jonsdotter. Dagen före julaftonen 1826 födde hon fyrlingar i en torpstuga på Porsarps ägor. De var svaga och dog efter nöddop. Hennes historia i övrigt är också intressant. Den handlar till stor del om fattigdom.

Vidare kan jag nämna Jaen Svensson. Han var bonde i Porsarp. Det är inte på grund av sin skötsamhet som jag vill nämna honom. Tvärtom var han, eller blev han ett exempel på spritens förbannelse. Han var gift med Karin Andersdotter, en bonddotter från Öninge. Jaen Svensson gjorde konkurs i Porsarp och slutade sina dagar som *inhyshjon* i Visjö.

Se mera om dessa, och andra människor, längre fram i denna berättelse.

Människorna i Porsarp

1600-talets uppgifter är få och grundas till större delen på uppgifter ur domböcker, mantalslängder och jordeböcker. De sistnämnda upptar som regel endast förnamn på husfadern. Övriga familjemedlemmar omnämns oftast inte.

Jag vill börja med en tabell över de äldsta uppgifterna som jag har om Porsarp.

<u>År</u>	<u>Namn mm</u>	<u>Källa</u>
1571	Mårten i Possetorp (1 lispund koppar, 2 oxar, 2 stutar, 2 kor, 5 får, 1 svin, 1 häst)	Älvsb
	Nils (0,5 lispund koppar, en ko, ett ungnöt och tre får).	ö
1595	Mårten i Porsarp vittnar i mål om trolldom, se domboken	
1613	Per och Sven	Älvsb
1620	Olof (4 hästar, 2 oxar, 3 kor, 2 stutar, 1 kviga, 12 får, 4 svin, 5 tunnor utsäde)	BU
1621	Nils och Olof	BU
1622	Nils i Porsarp överfallen granne, Anders Svensson, se domboken	
1631	Nils	RU
1631	Nils, fyra tunnor utsäde,	M
1632	Nils	M
1635	Nils i Porsarp vid tinget om ett gästabud i Boeryd, se domboken	
1637	Nils (en av kyrkans sexmän)	M
1637	Nils, räkta 11-16-16	BU
1638	Nils i Porsarp, pojken Lasse	UM
1640	Nils	M
1641	Nils med hustru och piga	M
1643	Nils med hustru och son	M
1644	Nils med hustru, dräng och piga	M
1645	Nils med hustru samt dräng och piga	M
1645	Nils Nilsson i Porsarp belägrat sin faders legopiga, se domboken	
1646	Nils med hustru och piga	M
1647	Nils med hustru och piga	M
1648	Nils Knutsson med hustru Marit Pedersdotter, Jon Amundsson och hustru Marit Nilsson	M
1651	Nils, Jon Amundsson	M
1652	Nils och Jon	J
1655	Jon	J
1655	Nils, räkta 11-16-16	J V
1658	Nils samt Jon med hustru Marit	JW
1659	Nils med hustru Marit, Joen	J
1659	í . betala Jon i Porsarp 6 ³ / ₄ daler kopparmynt, se domboken	
1659	Jöns i Angseryd klagade till Jon i Porsarp om en ox, se domboken	
1660	Per i Porsarp åberopad som vittne vid en häststöld, se domboken	
1662	Jon i Porsarp anklagade <i>tjuvkonan Rangel i Starrberg</i> , se domboken	
1666	Jon i Porsarp åberopad som vittne, se domboken,	
1670	Mökränkning i Porsarp, se domboken	
1673	Jon i Porsarp hade instämt Lars Bengtsson i Jättingstad, se domboken	
1673	Jon i Porsarp,	RU
1674	Peder i Kopparp skyldig Jon i Porsarp 88 daler, se domboken	
1675	Nils, räkta 11-16-16,	J
1676	Joen i Porsarp instämt hustru Kerstin i Jättingstad, se domboken	
1676	Jon i Porsarp hade instämt Lars Bengtsson i Jättingstad, se domboken	
1677	Jon i Porsarp med hustru o son. attest på sin redlighet, se domboken.	

- 1678 Jon i Porsarp åberopad som vittne, se domboken
 1679 Måns i Smedstorp och Gustaf i Porsarp i lönskaläge, se domboken
 1681 Joen och hustrun, M
 1684 Joen, livgrenadjär Erik Bengtsson Pärre, värvad 1678, Mil
       han efterträddes 1684 av Måns Larsson Pors
 1685 Jon, räknan 13-00-16 J
 1687 Joen o hustru, dr Lars, p Ingrid, soldat Månses hustru Marit M
 1688 Joen o hustru, s Nils, dr Joen, p Karin, sold Månses hustru Marit M
 1689 Joen m hustru, dr Per, p Maria, p Elin, sold Månses hustru Marit M
 1690 Joen med hustru, s Nils, dr Per, p Elin, sol Månses hustru Marit M
 1691 Jon i Porsarp anklagad för att ha huggit ned en ek, se domboken
 1691 Nils m hustru, dr Anders, p Maja, sold Månses hustru Marit M
 1692 Nils i Porsarp hade ingen piga vid mantalsskrivningen, se domboken
 1693 Nils med hustru, dr Jöns, p Anna, soldat Måns, hustru M
 1693 Per Håkansson och pigan Maria i Porsarp i lönskaläge, se domboken
 1693 Soldaten Måns Larsson Pors försummat gudstjänsten, se domboken
 1693 Nils i Porsarp bötar tre daler för uteblivande, se domboken
 1694 Jon Nilsson Pors och Måns Larsson Pors är edgårdsmän, se domboken
 1694 Karin Jonsdotter på Porsarps ägor, begånget lägersmål, se domboken
 1695 Porsarps rote, skulder till soldatehållet, se domboken
 1697 Sven Månsson i Porsarp om skuldfordran, se domboken
 1697 Sven Månsson i Porsarp om en häst, se domboken
 1697 Bönderna i Porsarp anklagas för dålig bro, se domboken
 1699 Bonden Sven Månsson i Porsarp om boskapssjuka, se domboken
 1699 Bonden Sven Månsson i Porsarp m.fl. i en arvstvist, se domboken
 1700 Sven Månsson i Porsarp instämnd för olaga stånghygge, se domboken

Förklaringar:

Älvsb = Älvsborgs lösen	BU = boskaps och utsädeslängd
RU = Roterings och utskrivningslängd	J = jordebok
Mil = militära källor	M = mantalslängd

Detta var 1600-talet i tabellform. Jag skall här lämna lite kommentarer till tabellen.

Mårten i Porsarp är vår första porsarpsbo. Han tycks ha funnits där 1571 och ännu 1595. Detta år var han med vid tinget den 28 mars i Reaby i Vista härad. Lasse i Kaxtorp hade råkat illa ut genom att hans hustru var misstänkt för trolldom.

Lasse hade lämnats möjlighet att fria sig och henne genom att låta 12 edsvurna män gå i god för dem. Dessa män var förutom Lasse själv, Håkan i Björstorp, Olof i Hult, Olof i Därbo (Duvebo), Nils i Sten---, Olof i Tug-garp, Habol och Nils i Barnarp, Vigsten i Boeryd, Per och Lasse i Mörstorp och Mårten i Porsarp.

Nils kom till Porsarp 1621 och han var kvar där ännu 1651, om det var samma Nils. Vi ser där också efternamnet Knutsson och att han var gift med Marit Pedersdotter. De hade en son som hette Nils. År 1622 klagade Nils vid tinget på sin granne, Anders Svensson, för att denne med Lars Jönsson hade överfallit Nils och givit honom fem blånader, dels på huvudet och dels

på handen. Rätten dömde Anders att böta 21 daler.

Nils Knutssons son Nils kom inför tinget 1645 med anledning av att han hade *belägrat sin faders legopiga, Gunilla Persdotter. Hon var av äkta säng och för detta otidiga sängalag dömdes han att böta 40 daler.*

Nils Knutsson var ensam bonde i Porsarp fram till år 1648. Då kom ett nytt namn, Jon Amundsson med hustru Marit Nilsdotter. Kanske kan vi gissa att Marit var dotter till Nils Knutsson och Marit Pedersdotter i Porsarp. Under några år förekommer både Nils och Jon som bönder i Porsarp. Nils omnämndes sista gången år 1659.

Jon Amundsson	----, bonde i Porsarp, död 1691
Marit Nilsdotter	----, död 1679
Barn: Anna	----, gift med Måns Larsson i Kopparp (?)
Gustaf	(1665), bonde i Öninge
Nils	(1667), bonde i Porsarp, se nedan
Maria	(1642 ?), gift med Anders Olofsson i Öninge.

Jon var son till Amund Vigstenson, bonde och sexman i Boeryd, och hans hustru, som var från Glassås i Adelöv. Marit var troligen dotter till bonden Nils i Porsarp. De hade förmodligen övertagit Porsarp efter hennes föräldrar. Jon Amundsson och hans hustru dog troligen 1691-92.

Dottern Maria blev gift med Anders Olofson i Öninge och bosatt där. Hon dog där 1708 och hon hade 11 barn.

Vi skall nu titta lite i domböckerna.

Den 13 juni 1645 hölls laga sommarting i Gränna, Vista härad, Visingsborgs grevskap, dit bygden då hörde. Olof i Sväm ålades att betala 6 $\frac{3}{4}$ daler till Jon i Porsarp, förmodligen en gammal skuld.

Vid hösttinget i Gränna 1659 klagade Jöns i Angseryd till Jon i Porsarp om en ox som han köpt av Jon men som han inte kunde använda till vårbruket. Rätten pålade Jöns att ändå betala oxen.

Vid vintertinget 1662 klagade Hans Nilsson i Gyllinge över Rangel i Stavreberg för att hon stulit från honom ur en bod i Gyllinge en mängd saker, silver, kläde, fläsk, kött och bröd.

Tjuvkonan Rangel erkände stölderna. Mattias i Stavreberg klagade också över att Rangel stulit från honom två får samt vadmal. Jon i Porsarp framhöll att Rangel var skyldig honom för spannmål, som hon med sin salig man av honom borgade. Rangel erkände också detta. Rätten dömde henne att återbetala allt samt dömde henne dessutom till böter.

Vid vintertinget 1670 anklagades drängen Anders Pedersson i Krokek för att ha mökränkt Marian Jonsdotter i Porsarp, *född i äkta säng*. Bägge erkände lägersmålet inför rätten. Drängen begärde att få taga *konan* till äkta, men hennes fader vill inte samtycka därtill. *Konan* vägrade också att gå i äktenskap med drängen. Därför dömdes drängen Anders Pedersson för mökränkning att böta 40 daler i treskiftes.

Uttrycket äkta säng är ett ålderdomligt ord för äktenskap. Barn född i äkta säng, eller inom äktenskap hade större möjligheter till arv, till offentliga ämbeten och andra privilegier. Oäkta barn hade i gamla tider inte rätt till arv ens efter sina föräldrar.

Vid sommaringet i Gränna 1673 klagade Jon i Porsarp över att han lånat ut fem riksdaler till Lars Bengtsson i Jättingstad och av honom i pant fått ett pergamentsbördebrev. Lars Bengtsson har inte förmåtts att återbetala sin skuld. Lars erkände skulden men sade att han hade noga varje år betalat räntan till Jon. Rätten tillsade Jon att *visa tålmod med Lars, emedan han är en fattig man.*

Vid hösttinget 1674 erkände Peder i Kopparp inför rätten att han var skyldig Jon i Porsarp 88 daler kopparmynt. Han hade därför givit Jon tre kor för 28 daler kopparmynt, varefter återstår på skulden 60 daler kopparmynt. Rätten pålade honom att betala denna sin skuld före jul.

Vid sommaringet i Heda hade Jon i Sjögetorp och Jon i Porsarp instämt änkan hustru Kerstin i Jättingstad rörande någon skuldfordran.

Vid vintertinget i Heda 1676 hade Jon i Porsarp åter instämt Lars Bengtsson i Jättingstad rörande en skuldfordran, härrörande från ett lån 19 år tidigare. Ett gammalt pergamentsbrev uppvisades. Skulden tycks ha något ursprung då parterna möjligen hade någon samägande eller sambruk.

Vid sommaringet i Vista härad den 8-9 juni 1577 framträdde Jon Amundsson samt hans hustru och sonen Gustav. Det hade utkommit ett rykte om att sonen Gustav inte skulle betalt för hästkosöm som han köpt vid S:t Birgitte marknad i Vadstena. De fick vid rätten *en attest om sin redlighet och blev friade från detta elaka rykte.*

Vid hösttinget i Gränna 1678 beklagade sig gästgivaren Arvid Svensson i Narbäck över den svåra missväxt han i år haft på säd, så att han omöjlig förmår att med den försörja sig och sitt husfolk och än mindre lämna förplägning till vägfarande. Han ville därför ha möjligheter att upphandla sig spannmål för gästgiveriets räkning. Peter i Tällekullen, Måns i Erstorp samt grannarna Måns i Kopparp och Jon i Porsarp intygar Arvids uppgifter. Det rådde missväxt, åkrar var osådda och beväxta med ogräs.

Vid vintertinget 1679 i Gränna anklagades Måns i Smedstorp och Gustaf i Porsarp, båda ogifta, för lönskaläge med *löskekonan* Ingeborg Mårtensdotter i Porsarp. De var frånvarande och målet uppsköts. Länsmannen Peder i Bankaby och ryttaren Anders Björnsson i Sväm berättade att *denna lättfärdiga löskekonan för dem bekänt att ovannämnde Måns skall först ha haft lägerskap med henne och därefter drängen Gustaf Jonsson i Porsarp 14 dagar därefter.*

Gustaf nekade alldeles. Nämnden uppsatte ärendet till vidare rannsaking. Målet uppkom därför på vintertinget den 26 januari 1680. Måns Pedersson nekade även då till att han haft något med henne att göra. Men han medgav att han vid den tiden under fyra nätter legat i Porsarp, dock icke i samma stuva. Ingeborg uppgav att hustrun Karin Jonsdotter i Narbäck samt pigan Margareta Bengtsdotter i Mark kunde styrka hennes uppgifter.

Målet uppsköts igen och uppkom vid sommaringet 1680. Ingeborg vidhöll även då sina uppgifter. Hon säger också att en annan dräng i Porsarp, Gustaf Jonsson, *haft otukt och hävdat henne 14 dagar därefter*, vid midsommaren 1878. Men hon sade att skomakaren Måns skall vara barnafadern. Ingeborg tillstod också att hon för sex år sedan för Lysings härads tingstuvudörr i Heda blivit *hudstruken*. Hon hade då dömts för *enfalt hor* med gifta Peder Guldring i Ön i Åby socken.

En annan *vanfrejdad kona*, Karin Hindriksdotter i Klöverdala, som var hos Ingeborg Mårtensdotter när hon födde barnet, betygade att hon *i sin svåraste plåga vid barnafödelsen* bekände att skomakaren Måns i Smedstorp var rätta barnafadern. Hon uppgav också att hon bara en gång haft otuktigt umgänge med Gustaf Jonsson.

Nämnden fann att Måns kunde med edgång på nästa ting fria sig från anklagelserna. Men Måns sade sig inte kunna åstadkomma sådan edgång. Han dömdes därför till tre daler. Drängen Gustaf Jonsson i Porsarp dömdes för otuktigt umgänge med denna *löskekona* till 12 öres böter.

Vi kan fundera över 1600-talets kvinnosyn. Här förekommer ord som *kona*, *vanfrejdad kona* och *löskekona*. De män som ändå varit med i *verksamheten* har inte fått några nedsättande epitet.

Vid hösttinget 1679 klagade Gustaf i Porsarp till Sigge i Lyckan för att denne orsakat att en kvartermästare obefogat tagit en skjutshäst i Porsarp. Sigge åberopade krögaren Clas i Ödeshög samt sin legopojke Håkan Stephansson som vittnen. Bägge var frånvarande och målet uppsköts. Jag har inte sett någon fortsättning på målet.

Vid sommaringet 1687 framträdde gästgivaren Nils Bryngelsson i Holkaberg. Han beklagade sig över att åtskilliga av grannarna och särdeles åboarna i Narbäck sålde öl samt förplägning vid skjutsningar.

Han begärde att han som lagligen förordnad gästgivare *mätte få detta åtnjuta*. Därför upplästes Kongl. Gästgivareordningen, vederbörande till efter rättelse, vid förbud, vid 40 daler silvermynt. *Ingen må understå sig att gästgivaren däremot gravera, skolandes han allena vara förtänt att åtminstone själv hålla åtta goda hästar för den resande, varmed han såväl till Ödeshög som till Gränna skall skjutsa, på såväl onda som goda vägar.*

Dessutom beslutades att han till *hjälp under gästgiveriet skall ha Stava slottskronohemman och Porsarp*. Åboarna där skall hjälpa gästgivaren att befordra resande för betalning, vid pliktav 40 daler silvermynt. *Som gästgivaren Nils icke har flera än dessa två hemman under gästgiveriet till hjälp, alltså önskar han att de mätte bliva förskonade från kronoskjutsningar, det herr hauptman lovade.*

Vid vintertinget 2 mars 1691 blev Jon i Porsarp anklagad av hejderidaren Staffan Christoffersson för att han huggit ned en ek samt bränt två ekar. Jon svarade att han inte huggit ner någon ek. Den höggs ned en natt för ungefär två år sedan. Det var en liten ek av ungefär en mans tjocklek. Jon berättar att *när vi hörde huggandet sprang vår pojke ut och då sprang de sin kos. Eken var då halvhuggen och jag körde hem den för jag var rädd att de skulle stjäl-*

la den. Om de två brända ekarna berättar han att hans två legoflickor räfsat ihop löv och smått ris på ängen och bränt detta. Detta råkade vara på ekröterna som då blev brända, men Jon tror inte att det skadar ekarna. Nämndemannen Hans i Syllerstorp berättade att den huggna eken var en liten ek av en mans tjocklek och de andra ekarna var brända på rötterna. Rätten uppsköt målet för att Jon skulle skaffa vittnen.

Målet uppkom på hösttinget den 1 oktober 1691. Då var Jon i Porsarp död. Hejderidaren anklagade denna gången änkans, hustru Annas son, Nils Jonsson i Porsarp för ekhygget.

Nils uppgav att den ena eken var en bränd ek som kommit sig igen. Detta intygades också av nämnden. Den andra eken ville han visa att den höggs om natten av två främmande karlar, som de inte kände eller vetat av förrän eken var huggen. Jöns Persson i Tingsmaden intygade att uppgiften var sann. Därefter blev hustru Anna och hennes son frikända.

Ekar fick man inte hugga. De tillhörde kungen. Hejderidaren var en skogvaktare som skulle hålla ögonen på ekarna, och på en del andra träd. Hejderidaren stämde alla misstänkta öekhuggareö inför tinget. Några nämndemän skulle sedan åka ut och syna skadorna. Så gjordes också i detta fallet. Nämndemannen Hans Rafvaldsson i Syllerstorp hade i sällskap med hejderidaren Staffan Christoffersson samt nämndemännen Jöns Jonsson i Haningetorp och Lars Nilsson från Stubben åkt till Porsarp för att syna skadorna. Fyra män med lång resväg.

Men något annat inträffade också denna gång när de varit i Porsarp och var på hemväg. De färdades över Narbäckes åkergräde och gick in i Narbäckes gård för att fråga om ett ekhygge i Lakarp. Kanske ville de ha något att dricka. Därinne satt ryttaren Lars Jonsson och flera andra personer. Hejderidaren skulle där röka en pipa tobak.

Det blev en diskussion om syneförrättningar. Lars Jonsson kallade därvid Hans för en skälm och drog värjan för att hugga Hans. Lars i Stubben fattade Lars Jonsson i armen och förhindrade hugget. Hans blev av ett par kvinnor uttryckt genom en kammardörr och gick därifrån till Holkaberg.

Detta blev tingssak. Ryttaren Lars nekade till alltihop. Som vittnen framkallades hejderidaren Staffan Christophersson och nämndemännen Jöns Jonsson i Haningetorp och Lars Nilsson i Stubben. Staffan berättade att när de kom till Narbäck satt där ryttaren Lars med flera där inne före oss. När vi icke hade smakat ett grand, sade denne ryttare Lars något till Hans i Syllerstorp och kallade honom för en skälm och drog sin värja och skulle hugga mot Hans.

Lars i Stubben lyckades förhindra hugget, annars hade Hans blivit sårad. Han fick tag under armarna på ryttaren och de föll omkull på golvet. Vi fick dem isär och då fick kvinnfolken ut Hans genom en kammardörr. Ryttaren sprang efter men Hans gick vidare. De övriga lämnade ungefär lika uppgifter. Lars tillstod vad som skett och sade att när Per i Narbäck satt och talade med Hans om synen i Ödeshög, då sade jag: Hans syntes intet såväl där. Och då blev Hans ond. Rätten dömde ryttaren Lars till böter.

Jon och Marit är omnämnda i domboken 1704. Det framgår av domboken att Jon Amundsson någon gång lånat ut 30 daler kopparmynt till Tyres

Nilsson i Stora Krokek. Från arvsängden efter Jon Amundssons hustru från 1679 framgår att denna tillgång tillföll sonen Gustaf i Öninge. Tyres hävdade dock att han betalat skulden till Jon Amundsson 1676. Han avlade ed på detta och blev därigenom friad.

Nils Jönsson	(1667), bonde i Porsarp efter fadern, död 1695.
Sven Månsson	(1660), s t Måns i Kopparp
Kerstin Andersdotter	(1670)
Barn: (Per)	-----.
(Jöns)	-----,
(Marit)	-----,
Arvid	1694-05-24,
Lars	1697-05-14,
Segri	1700-01-17,
Måns	1703-06-01,

Nils Jönsson var son till Jon Amundsson och Marit Nilsdotter i Porsarp. Kerstin Andersdotter var dotter till Anders Svensson i Hårstorp och hans första hustru. Kerstins farfar var Sven Månsson i Narbäck. Kerstin var först gift med Nils Jönsson och hade med honom några barn, möjligen Per, Jöns och Marit men vi känner inte deras födelseår. Den 29 maj 1695 dog Nils Jönsson i Porsarp, 28 år gammal.

Kerstin Andersdotter gifte sig 1696 med Sven Månsson från Kopparp och de bodde i Porsarp till omkring 1707 då de flyttade till Kopparp.

Vid tinget 1692 kom upp ett ärende om mantalsskrivningen. Därvid konstaterades att *Nilses piga Maria* inte varit med vid mantalsskrivningen.

Som vi sett handlade domstolarnas arbete under 1600-talet till stor del om brott mot sedligheten, om horsbrott. Lönskaläge och lägersmål är ord som ofta återkommer i domböckerna.

Vid hösttinget den 3 oktober 1693 kom ytterligare ett sådant mål upp vid häradsrätten. Det var drängen Per Håkansson och *konan* Maria Nilsdotter i Porsarp som anklagades för begånget lönskaläge med varandra. Porsarp var nu ett Vadstena slottsgods framhålls det i anteckningarna. Brottet hade ägt rum förra vintern. Maria blev havande. Bägge tillstod lägersmålet och de dömdes båda till böter och att undergå kyrkoplikt. Det sägs att *Maria tubbat och lockat denna unga pilt*. Han var endast 15 år och han var medellös. Därför befriades han från barnets uppfostran. Eftersom båda saknade medel till böter, *alltså pliktar de med kroppen*.

Att plikta med kroppen innebar spöstraff. Det innebar ett visst antal par spö med ris mot bar hud. Det förekom även prygel vid skampåle inför allmänhetens åsyn. Spöstraffet avskaffades 1855.

Vid vintertinget 1694 hade länsmannen instämt Henrik Stensson från Råby ägor, Måns Jonsson i Jättingstad och Måns Jonsson i Sväm. De anklagades för stöld. De hade för ungefär 14 år sedan skjutsat Kongl. Majt:s saker och kläder. De hade första gången vid Holkaberg och andra gången vid Kleva Brink uppbänt ett kistlock med piskskaftet. Locket hade enligt uppgift en gång förut varit uppbrotet.

Ur kistan hade de upptagit nio alnar rött kläde av dubbel bredd. Henrik och Måns tillstod gärningen men Måns i Jättingstad nekade. Men han övertygades av Henrik och Måns.

Bonden Nils Mårtensson i Knäpperyd i Åby socken berättade att för ungefär 14 år sedan, då *vår allernådigste konungs kläder fördes neder åt landet uti en stor kista och var med tre järn över, men det en gång förut var avgånget vid vredet. Henrik Stensson i Haninge hade sedan samma kista på sitt lass.*

Vid Holkaberg bände han första gången upp kistlocket på den ena ändan med piskskaftet och tog så ut något kläde. Det var rött kläde och han lät oss se det men då tog han inget. Sedan vi kommit förbi Porsarp till Kleven, där i Gatukroken (Getakroken) stod han upp i sin vagn. Han hade stora byxor. Han drog ut klädet ur kistan och stoppade in i byxorna och sprang därmed till skogen och kom sedan till lasset igen. När vi sedan på hemvägen kom till Gränna, körde både Henrik och Månsarna ifrån mig och sedan hade de bytt klädet i Sväm sig emellan.

Härvid avlästes också de över detta hållna rannsakingar, såväl vid Gränna ting som sedermera vid Heda 1681.

Rättens resolution: *Henrik Stensson på Råby ägor, Måns Jonsson i Sväm och Måns Jonsson i Jättingstad är nu i rätta övertygade att ha för ungefär 14 år sedan ur en kista stulit nio alnar rött kläde, som tillhörde hans Kongl. Maj:t vår allernådigste konung. Detta kläde är värderat á fyra daler silvermynt.*

De dömes efter Kongl. Straffordning alla tre dessa tjuvar att först betala samma stulna kläde med 36 daler silvermynt och böta tvådubbelt som bliver 108 daler silvermynt. Och dessutom dömes de skyldiga att betala rättegångsexpenser till hustru Margareta Farmansdotter i Knäpperyd, tre daler silvermynt vardera. Och dessa personer hade långt före detta avlagt ed för denna tjuvnaden å Gränna ting. Därför dömdes de att böta nio mark silvermynt vardera och envar aldrig mera ting eller vittnen bära samt skyldige att undergå skrift som vederbör enligt Tingsmålalunken. Och som Henrik och Måns i Sväm inte kan betala sina böter så pliktas de med gatlopp efter nämnda Kongl. Straffordning.

Gatlopp var ett straff där den dömda fick springa med bar överkropp mellan två rader av män försedda med spön eller käppar och ta emot ett slag av varje person.

Enligt saköreslängden för 1693 fick Nils i Porsarp betala tre daler i böter, som möjligen avsåg uteblivande vid tinget.

Vid vintertinget 1694 inställde sig Per Svensson i Narbäck med sina edgångsmän, som var 1) Jon Nilsson i Öjan, 2) Måns Persson i Smedstorp, 3) soldaten Måns Larsson Pors, 4) Bonden Nils Jonsson i Porsarp, 5) rusthållaren Lars Jonsson i Erstorp. Alltså avlade huvudmannen Per Svensson *sitt sacramentum veritatis och de andra som edgärdsmän Juramentum Credulitatis*, således blev Per Svensson friad. Målet gällde olaga ekehygge.

Vid sommartinget den 4 juni 1694 anklagade länsmannen Harald Arvidsson pigan Karin Jonsdotter på Porsarps ägor för begånget lägersmål med drängen Anders Andersson. Lägersmålet hade skett i Porsarp. Hon blev havande och barnet var redan fött. *Anders som nu är bortrest har varit hos*

kyrkoherden två gånger och tillstått sig lova henne äktenskap. Rätten fann att legodrängen Anders Andersson under äktenskapslöfte och försäkran belägrat Karin Jonsdotter. Karin blev havande och har fött deras barn. Bägge har varit hos prosten och begärt att få sammanvigas.

Men eftersom de icke kunnat läsa eller förstå sina kristendomsstycken blev de tillsagda att först däri lära sig bättre, varefter de skulle kunna vigas. Anders har därefter rest bort, möjligen som värvad soldat. Rätten förklarade Karin för Anders Anderssons trolovade fästmö. Därför bör hon ock på vanligt vis kyrkotagas, ock är Anders Andersson skyldig att fullgöra sitt äktenskapslöfte med Karin.

Hur gick det då för Anders och Karin? Av saköreslängden till domboken för 1694 framgår att drängen Anders Andersson som förut tjänat i Porsarp var bortrymd. Karin Jonsdotter på Porsarps ägor *bötade för otidigt sänglag till Ödeshögs kyrka, två daler*. Jag har inte funnit några vigselanteckningar om dem. Deras son Jon dog i Porsarp den 26 mars 1696, två år gammal.

I ett mål som befallningsmannen Anders Folling drev vid tinget 1695 förekom en lista över rotebönder som efter ett *avräkningsmöte* i Östad den 23 april hade skulder till soldatehållet. Bland de uppräknade återfanns Porsarps rote med Nils i Porsarp, Joen i Öjan och Sven i Smedstorp. De var skyldiga soldaten fyra daler och dessutom fick de böta tre daler vardera.

Vid vintertinget den 11 februari 1697 framträdde inför tinget änkan hustrun Karin Jonsdotter i Erstorp i ett skuldfordringsmål mot bonden Sven Månsson i Porsarp. Målet gällde betalning för en häst som Sven Månssons hustrus förra man köpt. Sven hade påstått att hästen varit *dålig*. Rätten ålade Sven Månssons hustru att betala hästen. Målet återkom vid sommartinget samma år, den 17 maj 1697. Då hade det framkommit att Karin Jonsdotters man Lars Jonsson i Erstorp lovat att Nils Jonsson i Porsarp skulle få hästen som gåva. Som vittnen till detta åberopades 1) torparen Jöns Persson på Bankabys ägor, 2) Nils Andersson på Starrbergs ägor, 3) Olof Björnsson på Fagerhults ägor, 4) Jöns Månsson i Kråkeryd. De hördes och berättade följande:

Jöns Persson berättade att *Jag var uti gästabudet i Stavreberg då jag hörde när salig Nils Jonsson besvärade sig över sin fattigdom. Då sade Lars: Jag skall giva dig den hästen som du köpt. Men hustru Karin var då inte med inne.*

Nils Andersson berättade att *vid gästabudet i Starrberg satt Nils i Porsarp och grät över sin stora fattigdom, och då jag inkom om morgonen frågade folket honom varföre han gråtit, då Nils svarade: Jag är skyldig dig Lars för en häst. Då sade Lars: Den töhr jag giva dig. Då svarade de andra folket som var med: Om du skänker honom hästen så tag honom i hand därpå! Det gjorde de också och sedan när hustrun Karin Jonsdotter kom in sade Lars åt henne: Jag har skänkt Nils den hästen, han av mig tagit. Då svarade Karin: Det du har gjort kan jag inte göra tillbaka.*

Samma berättade också drängen Jöns Månsson, men sade att när Nils och hans hustru tackade henne för hästen sade hustru Karin: *Jag har intet varit med däröver.*

Olof Björnsson berättade att *det var om måndagsmorgonen i gästabudsstugan jag såg att Lars tog Nils i Porsarp i hand därpå att han skänkt honom hästen.*

Därpå inlade hustru Karin sina skriftliga svar. Därav framgick att hon inte visste att hennes salig man skänkte hästen till Nils i Porsarp, och att han inte kunde bortgiva det som var hennes. Hon menar att hästen efter senaste dom måste betalas. Målet var dock inte färdigt ännu.

Sven Månssons hustru blev hastigt sjuk. Sven uteblev och fick böta för det. Målet slutade med att Sven Månsson fick betala hästen.

Det var vid ett bröllop i Stavreberg som detta hände. Det var Nils Svensson från Bultsbol och Karin Bengtsdotter i Stavreberg som gifte sig. Vi kan anta att bröllopgästerna till stor del var släktingar.

Bruden var dotter till Bengt Svensson i Stavreberg och sondotter till Sven Månsson i Narbäck och vi kan anta att det kanske var några från den släktkretsen. Karin Jonsdotter i Erstorp hade tidigare varit gift med Arvid Svensson från Narbäck, en farbroder till bruden. Nils Jönsson från Porsarp var där. Han hade också släktband. Hans hustru Kerstin Andersdotter var sondotter till Sven Månsson i Narbäck.

Mera från domböckerna.

Vid ting 1697 klagade bonden Per Gustafsson till samtliga bönder i Porsarps rote för deras dåliga bro på *stora landsvägen mellan bägge backarna vid Holkaberg*. Där hade bonden Per ridit från kvarnen över denna bro och hans häst hade brutit högra benet. Detta skedde åtta dagar före Olsmässan och sedan hade hästen stått *ofärdig* hos Nils i Holkaberg.

Rätten beslutade med stöd av Byggningsbalken värdera hästen till 10 daler kopparmynt. Detta skall roten betala till Per Gustafsson jämte hans stämningsspenningar. Dessutom var nu hästen läkt igen och den får Per tillbaka.

Vid sommaringet den 29 maj 1699 beskyllde Sven Månsson i Porsarp bonden Jon Nilsson i Öjan för att denne förra året haft boskapssjuka på sina får. Han åberopade följande vittnen: 1) Soldaten Jöns Kyhl på Gyllinge ägor, 2) pigan Brita Jönsdotter i Pylahult, 3) tjänstepigan Ingiäl Andersdotter i Vantekullen, 4) konan Karin Carlsdotter i Vallstorp i Åby socken. Jon Nilsson ville inte godkänna vittnena men åberopade andra vittnen till sin egen fördel, nämligen 1) bonden Sven Persson i Holkaberg, 2) dennes broder bonden Nils Persson i Stora Smedstorp, 3) bonden Lars Knutsson i Staffanstorp, 4) Nils Larsson i Glasfall, 5) bonden Joseph Jönsson i Haddåsen. Dessa var samtliga *ärliga bönder*.

Ingen av dem hade hört att det hos Jon i Öjan skull funnits någon smittosam boskapssjukdom. Samtliga erbjöd sig avlägga eden. Inte heller Ösiö socknemän hade hört något om boskapssjuka hos Jon i Öjan.

Pigan Brita berättade att när hon var hos Jon i Öjan för fyra år sedan hade Jon begravt en levande ko som hade kosjukan. Därtill nekade Jon. Brita erbjöd sig därpå avlägga eden. Hon uppgav vidare att Jon sålt en ko som haft samma sjuka. Pigan Ingiäl hade tjänt hos Jon i Öjan samma år som Jon sålde den sjuka kon på Skänninge marknad. Hon uppgav att samma ko det året varit sjuk i rödsjukan. En ko som var sjuk hade Jon den hösten slaktat.

Härvid inställde sig Sven Månssons fader, Måns i Kopparp, och uppgav att många andra flera känner till att Jon i Öjan haft sjuk boskap. Härpå svarar Jon i Öjan att Månsses son Sven i Porsarp givit fadern en ko för att han skulle vittna mot honom. Därpå svarade Sven Månsson att fadern köpt en ko av honom.

Soldaten Jöns Kyhl sa att Jons hustru Kerstin Svensdotter i Öjan för några år sedan skickat sin piga till honom, men också själv kommit till honom och begärt bot och läkedom för sjuka boskap som haft kosjukan. Hon fick också av honom läkemedel. Han hade också hört att en av Jon Nilssons kor dött av rödsjukan.

Detta mål medförde inget beslut av rätten. Möjligen återupptogs målet senare.

Vid hösttinget den 16 oktober 1698 förekom en arvstvist. Ryttaren Sven Andersson i Hårstorp och hans svågrar, bonden Per Jonsson i Orrnäs, bonden Sven Månsson i Porsarp, Joen Nilsson i Frebol och bonden Jöns Månsson i Lilla Krokek hade instämt rusthållaren Per Svensson i Narbäck. Det gällde arvet efter deras hustrurs halvsyster, Sigrid Andersdotter - ett barn om 3 1/4 år gammal, och modern hustru Elin Jonsdotter i Hårstorp. Per Svensson hade från jul och till sistlidna Persmätta haft henne hos sig eftersom han är hennes farbroder. Hans hustru var också hennes moders syster, och då Per Svensson var hennes målsman tog han både flickan och hennes arv till sig.

Anders Svensson i Hårstorp överlevde sin hustru Elin Jonsdotter med 1½ dygn och lämnade efter sig en dotter, Sigrid Andersdotter, även hon nu avliden, och samtliga hennes halvsyskon ansåg sig ha rätt till någon del i deras avlidna halvsysters arv. Läs mera om detta under Narbäck och Hårstorp. Mera om detta kan vi läsa under Narbäck.

Vid vintertinget den 14 februari 1700 anklagade hejderidaren Olof Hjort bonden Sven Månsson i Porsarp för *olovligt stånghygge av bärande träd*, och påstod att Sven Månsson hade bränt 13 stycken ekar i sin äng. Sven Månsson erkände detta men sade att det skett av våda, när han avbränt det löv och barr som han rensat ihop i ängen.

Han ansåg också att det inte skadat ekarna. Hejderidaren påstod också att Sven Månsson borthuggit en färsk hägg som ock är ett bärande träd efter den kungliga stadgan. Dessutom hade han huggit av en ek till hälften samt bränt ett stort hål i en ek. Men Sven Månsson påstod ändå att ekarna inte tagit någon skada. Alla skulle komma sig igen. Han begärde ny syn och rannsaking.

Rätten fann skäligt att hejderidaren tillika med nämndemännen Jon Jönsson i Ösiöby och Gunmund i Lyckan och någon av grannarna näst omkring Porsarp borde närvara vid ingående syn och på bonden Sven Månssons bekostnad värdera noga, syna och rannsaka om de nämnda ekarna är utan skador, så att tingsrätten därefter så mycket säkrare döma kan.

Men för den borthuggna häggen bötar Sven Månsson efter Kongl. Stadgans sjunde artikel nio daler silvermynt i skadestånd till Kongl. Maj:t. och Kronan 12 daler silvermynt till målsägaren och häradet femton och plantering av två unga häggar i stället igen som vederbör. Och som det berättas att

Sven Månsson inga pengar till böterna har, därför pliktat han med kroppen med häkte på Vadstena slott.

Vid sommaringet den 3 juni 1701 åtalades bonden Sven Månsson i Porsarp för att han inte inställt sig för att göra dagsverken på Sjöstorp. Han blev därför instämmd till sommaringet 1701. Han inställde sig inte heller till tinget och han dömdes då att böta, dels för olaga uteblivande från tinget och dels för sin olydnad och tredska att inte inställa sig på dagsverken på Sjöstorp.

Vi har tidigare sett att Sven Månsson hade det svårt ekonomiskt. Vid vintertinget 1704 kom en ny påminnelse om detta. Bonden Jöns Nilsson i Kärra i Adelövs socken hade låtit instämma bonden Jöns Månsson i Lakarp och dennes syskon rörande skuldfordran.

Det var deras broder Sven Månsson i Porsarp som hade denna skuld till Jöns Nilsson. Beloppet var 30 daler kopparmynt och hade något med soldathållet i Porsarp att göra.

Jöns Nilsson hävdade att deras moder, Anna Jönsdotter i Kopparp, numera avliden, hade lovat att betala skulden. Jöns Månsson vägrade att betala broderns skuld. I målet hördes också ett par vittnen, Maria Larsdotter från Kulltorp och Anna Tyresdotter från Krokek. Maria berättade att Jöns Nilsson varit i Kopparp och att matmodern Anna då lovat att betala skulden. Rättens utlåtande tycks ha blivit så att Jöns Nilsson skulle få sina pengar.

Vid vintertinget 1704 hade bonden Gustaf Jonsson i Öninge instämt sin brors sons styvfar, Sven Månsson i Porsarp. Instämnda var också hans broder Jöns Månsson i Lakarp och samtliga de övriga syskonen och arvingarna efter deras moder Anna Jönsdotter i Kopparp, som för några veckor sedan avlidit. Gustaf Jonsson var förmyndare för sin avlidne broder Nils Jönssons lilla omyndiga son Arvid Nilsson. Målet gällde resterande arvspenningar. I anteckningarna skymtar också deras fader, Måns Larsson i Kopparp, som möjligen varit någon garant för pengarna.

Det handlade om arvet efter Anna Jönsdotter i Kopparp. Var möjligen Anna Jönsdotter från Porsarp dotter till Jon Amundsson ?

Olof Håkansson	----, bonde i Porsarp
Ingrid Nilsson	----,
Maria	1702-07-20, död 1703
Elin	1704-05-??, död 1705
Håkan	1706-03-??, död 1707
Ingrid	1708-08-22,
Håkan(Johan ?)	1711-05-19,
Jonas	1714-07-14,

Olof och Ingrid bildade familj i Porsarp 1702 eller något tidigare. Deras bakgrund är okänd, men någon av dem fanns redan tidigare i Porsarp, eftersom det var *arvejord*. Kanske var Ingrid dotter till Nils Jönsson i Porsarp? Olof Håkansson dog före 1725.

Deras andel i Porsarp var 1/4. Enligt ett köpekontrakt undertecknat i Läggarp 1720 sålde Olof och Ingrid sin skatterätt på ¼ mantal i Porsarp till Östen Jonsson för ett hundra riksdaler. Eftersom det var arvejord måste detta köp uppbjudas tre gånger vid tinget innan Östen Jonsson 1722 fick lagfarten

klar vid sommaringet 1720.

Den 28 december 1726 gifte sig Ingrid Nilsson med drängen Måns Larsson. De bodde kvar i Porsarp till i början av 1730-talet. Därefter saknas uppgifter om dem.

Vid sommaringet 1704 var Håkan Nilsson och Olof Håkansson i Porsarp åberopade som vittnen rörande ett slagsmål som förekommit i Lakarp mellan Jöns Månsson och hans svåger Jöns Larsson i Lilla Smedstorp. Se vidare under Lakarp om detta.

Östen Jonsson	(1657), bonde i Porsarp,
Kerstin Månsdotter	(1669),
Barn: Brita	(1702-02-29 i Adelöv), g 1724 m Per Persson i Torp
Johan	1709-08-24, död 1707 av kopporna, sex år gammal
Jonas Östensson	(1701), "huvudsvag", död 1773.
Måns	1704-02-24 i Adelöv, död 1706 i Porsarp
Maria	1708-07-17, gift, se nedan
Elias	1710-03-13, gift, se nedan

Östen och Kerstin kom från Adelöv till Porsarp 1705. Deras bakgrund är okänd. En titt i Adelövs äldre historia visar att namnet Östen förekom i slutet av 1600-talet i flera byar i Adelövs socken. Östen och Kerstin bodde troligen i Bollarp i Adelöv innan de kom till Porsarp, möjligen också Botilstorp. Östens andel i Porsarp var troligen 3/4. Som nämnts ovan förvärvade Östen Jonsson 1/4 från Olof Håkansson. Kerstin Månsdotter dog 1728. Östen Jonsson dog 1750 vid 93 års ålder.

År 1709 var Östen Jonsson och Olof Håkansson i Porsarp instämde för att de huggit virke på häradsallmanningen och sedan sålt detta. Vittnet Lars Jonsson i Bunkabola hade sett hur de huggit där och sedan låtit en köpare hämta timmer och sågstockar.

År 1709 dömdes bonden Östen Jonsson i Porsarp att böta för två blånader som han efter egen bekännelse givit sin granne Olof Håkansson.

Vid vintertinget 1710 förekom en tvist mellan Olof Håkansson och hans granne Östen Jonsson rörande flera ekonomiska krav. Det rörde sig om pengar för soldaten och det var husrötepenningar men det talades också om misshandel. Olof Håkansson påstod också att Östen inte vill lämna honom halva delen i gården, som tillkom honom. Där påstods också att en lycka i Södergårdet tillkommer svärfadern. Håkan krävde också kvitto på de penningar som han betalt för Porsarps halva skattelösen. Hur målet slutade har jag inte funnit något om.

Grannsämjan var inte den bästa i Porsarp. Olof Håkansson och Östen Jonsson kom inte alltid överens. Vid vintertinget 1710 instämde Olof sin granne med sex olika påståenden. Det gällde mest ekonomiska frågor men det gällde också sambruket i Porsarp. Hur detta mål slutade är okänt.

Vid sommaringet 1715 anklagade Östen Jonsson sin granne Olof Håkansson för det han överfallit honom med hugg och slag den 22 maj innevarande år, en söndag. Östen berättade att när han kom hem från kyrkan hade Olof insläppt några västgötahästar i gårdet. När han gav Östen hans andel

av betalningen av detta hade Östen sagt att *det lär inte gå mera att släppa in så många hästar i gårdet. Våra egna kreatur kommer att lida därigenom*".

Då hade Olof börjat bråka och när Östen skulle gå in kom Olof efter honom i förstugan. När han skulle se sig om stod Olof över honom med en stång och slog honom därmed två slag över ryggen. Sedan tog han honom i håret och drog honom upp. Därefter skrek han och kallade honom för tjuv och skälm, så att Östen av räddhåga måste stänga sig inne för honom.

Olof Håkansson hade från sin sida instämt Östen Jonsson och förklarade att vad Östen berättade om hästarna och betet var riktigt. Men när Olof givit honom penningarna hade Östen några gånger bett den onde fara i honom. Olof hade svarat: Fare han i dig och inte mig. Därpå hade Östen sprungit till och sparkat honom, och då hade Olof tagit en *stockestång* och slagit Östen ett slag över ryggen. När de sedan drog varandra i håret stod både Östens hustru och hans son kring Olof och slog på honom. När de löst varandra hade Östen tagit en sten och därmed slagit Olof ett stort hål över ögat. Olof visade också äret efter detta. Han uppgav också att Östen under slagsmålet *svurit åt honom åtskilliga skällsord*.

Östen åberopade sig vittnet, ryttaren Arvid Stroot och Harald Bank. Olof protesterade mot Arvid Strot det han inte måtte vittna. Dejta medan han var hans avundsman, men Harald Bank vittnade liksom även Per Svensson i Lakarp, den senare åberopad av Olof Håkansson.

I rättens utslag dömdes Olof Håkansson att plikta för att han med en stång givit Östen ett slag samt att han dragit honom i håret. Men *Östen bör också plikta för hårdrag och för att han slagit Olof över ögat, men för sabbatsbrott bliva de befriade eftersom detta hänt mot solens nedgång vid pass kl 9*. För det övrigt förelades de 10 daler vite om de eller deras hustrur åter börjar sådant oväsande.

Vid sommaringet 1718 hade åboarna Östen Jonsson och Olof Håkansson i Porsarp ansökt om tillstånd att få hugga ned åtta eker, som de beskrev som alldeles odugliga *till publik nytta*. Skogvaktaren Per och nämndeman Nils Hansson i Öninge hade på rättens befallning besiktigat ekarna. De uppgav att ekarna inte dög till något, utom en. Den kunde tänkas till brobyggnad. De andra sju stod allt för nära åkern och säden däromkring blev alldeles fördärvad.

Östen Jonsson och Olof Håkansson begärde fördenskull att tingsrätten skulle efter noga undersökning lämna dem ett tingsbesked häröver. Den vid tinget närvarande allmogen svarade att ekarna var till stor skada. Jöns Hansson i Gåsabol och Nils Hansson i Gyllinge uppgav detsamma. Den begärda attesten beviljades men innan ekarna fick nedhuggas måste ärendet först angivas hos hauptman.

Vid sommaringet 1720 fick bl. a. Per i Börstabol, Johan och Per i Hårstorp och Östen i Porsarp böta för uteblivande vid vargskall i häradet.

Östen Jonsson och änkan Ingrid Nilsson i Porsarp hade vid höstetinget 1724 hos rätten beklagat sig över att de lidit förlust på grund av svår missväxt på deras säd. De har också drabbats hårt av den *gångbara boskapsjukan*. De har dock inte ingivit någon specifikation över förlustens storlek. De vill med anledning av förlusten ha lindring av skatten.

Nämndemannen Nils Hansson i Gyllinge, Nils Jönsson i Kopparp samt allmogen vid tinget intygade uppgifternas riktighet.

Vid höstetinget 1725 androg Östen Jonsson i Porsarp, Jöns Jönsson och Anders Jonsson i Ersbola för tingsrätten att det vid deras åkrar fanns stora ekar som orsakade stor skada. De anhöll om tingsrättens attest att hos höga vederbörande få lov att ta bort ekarna.

Vid hösttinget 1733 krävde Östen Jonsson redovisning av ryttaren Sven Vetterberg på Narbäckes ägor rörande en mähr som Östen lämnat till honom för försäljning vid Brittmässomarknaden i Vadstena 1732. Priset var satt till 12 daler silvermynt. Märren är såld men Östen hade inte fått några pengar. Vetterberg förklarade att han inte fick det pris för märren som Östen önskat utan att han i stället bytt bort märren mot en häst, varvid han fick ge 16 daler silvermynt emellan.

Han har erbjudit Östen denna häst men denne ville inte ha den. Han har därefter givit Östen tre daler men Östen vill ha nio. Det överenskomms att Vetterberg skall giva Östen sju daler ytterligare, före nästa midsommar. Östen skall ha Vetterbergs rödbruna ko i vinterpant. Denna förlikning gillades och stadfästes av rätten.

Vid vintertinget i Ödeshög 1734 framkom att vid ting i Hullaryd den 20 januari 1734 hade torparen Elias Börjesson och hans hustru Anna i Äskefällan på Sunneryds ägor gjort sig skyldiga till stölder, bl.a. hos Johan Månsson i Stenkilstorp i Adelövs socken. Därför rannsakades här huruvida de begått några stölder här i häradet.

Torparen Lars Nilsson från Maltmossens ägor berättade att han för två år sedan bortmist åtta rullar tobak, som han tror att tjuven Elias har stulit. Likaledes angav Östen i Porsarp att år 1732 har en kviga kommit bort för honom, vilken han menar att Elias hade stulit.

Gästgivaren här på krogen, Johan Bruun, gav härefter tillkänna att han vid Stava, inte långt från Elias Börjessons hemvist år 1732 förlorat en getakidde och år 1733 en annan kidde. Han trodde att det var Elia som tagit dem. Men Elias Börjesson nekade härtill och menade att han inte begått någon stöld mera än i Vendelstorp.

Vid vintertinget 1742 uppvisades en löftesskrift av den 13 november 1741. Av den framgick att förra nämndemannen Nils Hansson i Gyllinge och Östen Jonsson i Porsarp gått i borgen för Jöns Nilsson i Kopparp rörande halva kronorusthållet Lilla Krokek. Det hade han köpt av rusthållaren Per Månsson. Borgensåtagandet gällde rusthållet.

Soldater fanns det i Porsarp. Soldaten i Porsarp underhölls av bönderna i Porsarp, Lakarp, Öjan och Stora Smedstorp. Indelningsverket tillkom 1682. Om det funnits soldater i Porsarp dessförinnan vet vi inte. Den första soldaten hette Erik Bengtsson Pärre och blev värvad 1678. Han rymde från tjänsten 1685 och efterträddes av Måns Larsson Pors.

Soldat Måns Larsson Pors	----
hustru Marit	----
dottern Maria	1695-05-08, g m dr Jöns Jonsson i Gyllinge

Denna soldatfamilj har bott i Porsarp från 1684 men är inte omnämnda efter år 1700. De har troligen flyttat från socknen, eller om Måns dött i krig och Marit då fått flytta. Sådana var villkoren. Vem som var soldat för Porsarp vid Karl XII:s krig i Tyskland och Ryssland, med finalen vid Poltava, det är jag inte säker på.

Vid hösttinget 1693 blev soldaterna Måns Larsson Pors och Jöns Gudmundsson Kyhl instämnda av länsmannen Harald Arvidsson för att de på första böndagen försummat gudstjänsten och suttit hemma hos Jon Nilsson i Öjan och druckit. Läs mera om detta under Öjan.

Per Månsson Bergman (1684), soldat för Porsarps rote
Karin Månsdotter (1684), från Porsarps ägor, d t sold Måns Pors (?)
Barn: Margareta 1716-10-11,
Jöns 1719-02-19,
Måns 1720-11-26,
Ingrid 1723-02-25,
Anders 1725-09-22,
Jonas 1728-10-17,
Peter 1731-04-23,
Sven 1734-08-07,

Per och Karin gifte sig 1715. Där anges *Per Månsson, soldat för Porsarp med Karin Månsdotter på Porsarps ägor*. Vi är inte säkra över deras bakgrund, men kanske Karin var dotter till soldaten Måns Pors. Soldaten Per Bergman hade 1717 instämt Olof Håkansson med anledning av bl. a. skuldfordran. Olof åberopade sin stora fattigdom som orsak till att han inte kunnat göra rätt för sig. Skulden var till Bergmans svärmöder. Per uppges ha varit soldat för Porsarp under åren 1714 - 1735.

År 1740 kom en ny soldatfamilj. Familjen Bergman flyttade därifrån, möjligen till Sestorps ägor. Där dog Karin, Per Bergmans hustru på Sestorps ägor den 13 maj 1757 i en ålder av 73 år. I vigselboken kan vi läsa att år 1758 vigdes avskedade soldaten Per Bergman med änkan Maria Johansdotter på Amundeby ägor. Den 13 april 1781 dog avskedade soldaten Per Bergman i Öninge i en ålder av 97 år.

Det kan nämnas att hustrun såväl Per som Karin vid flera tillfällen var dopvittnen i Stora Smedstorp, och dopvittnen från Stora Smedstorp var med i soldattorpet i Porsarp. Fanns där möjligen någon slätkoppling?

Jonas Olofsson 1714-07-24, bonde,
Ingeborg Larsdotter (1716),
Barn: Peter 1739- död 1739,
Olof 1743-05-16,
Lars 1745-09-04,
Nils 1748-, död av hetsig sjuka 1770
Sara 1750
Maria 1751-03-15,
Sven 1755-09-12, död av hetsig sjuka 1770

Jonas var son till Olof Håkansson och Ingrid Nilsson. Han hade på det sättet förmodligen en tråd tillbaka till Jon Amundsson i Porsarp. Ingeborg kom från Stora Smedstorp och var möjligen dotter till Lars Hemmingsson och Brita Nilsson. Viss tveksamhet kan det vara om detta. De gifte sig 1736, Jonas Olofsson i Porsarp och Ingeborg i Stora Smedstorp. Jonas och Ingeborg ägde och brukade 1/4 mtl i Porsarp. Jonas dog 1779 och Ingeborg dog 1789.

Elias Östensson	1710-03-13, bonde, s t Östen Jonsson ovan
Kerstin Nilsson	(1713), d t bonden Nils Hansson i Gyllinge
Barn: Östen	1736-11-06,
Jonas	1739-02-03
Jöns	1744-09-15,
Lars	1743- gift, se nedan
Sara	1750-03-27, g m bonden Hans Andersson, Sunneryd

Elias var son till Östen Jonsson och Kerstin Månsdotter i Porsarp. Kerstin var dotter till Nils Hansson och Maria Larsson i Gyllinge. Elias och Kerstin gifte sig 1736 och bodde därefter fyra - fem år i Börstabil men kom 1740 tillbaka till Porsarp. Elias och Kerstin ägde och brukade 3/4 av Porsarp. 1754 köpte Elias 1/3 i Gyllinge. Han dog av hetsig sjuka 1771. Kerstin Nilsson dog troligen 1786.

Kornetten, välborne Erik Gustaf Boije hade till höstetinget 1730 instämt Jon Nilsson i Frebol, Östen Jonsson och Måns Larsson i Porsarp, Lars Knutsson i Staffanstorp, Jon Jönsson, Jonas Jönsson och Bryngel Persson i Sväm. Orsaken var att de inte fullgjort den mängd dagsverken till kungsgården Sjöstorp som de var skyldiga att göra.

Det rörde sig också om *ökedagsverken*, nämligen Jonas Nilsson i Frebol 1½, Östen Jonsson i Porsarp 1½, dito Måns Larsson i Porsarp ½, Jon Jönsson, Jonas Jönsson och Bryngel Persson i Sväm vardera ett ökedagsverke. Det var förmodligen oxar som avsågs.

Här skymtar en Måns Larsson i Porsarp. Det fanns en bonde med detta namn i Porsarp 1730 men förmodligen bodde han här med sin hustru mycket tillfälligt. Kyrkoböckerna har inget att berätta om honom eller hans familj.

Vid vintertinget 1763 hade skattebonden Elias Östensson i Porsarp instämt sin gårdsbo Jonas Olofsson med yrkande att laga storskiftesdelning skulle ske i Porsarp. Vid upprop hade parterna skriftligen ftillkännagivit att de träffat överenskommelse om att storskiftesdelning av detta hemman skulle göras.

Håkan Nilsson	(1710), bonde,
Maria Östensdotter	1708-07-17, d t Östen Jonsson. Död 1737.
Son Lars	1737-12-07,

Håkan och Maria gifte sig omkring 1735, men någon vigselnotis har jag

inte anträffat. Jag har inte heller anträffat födelseuppgift för Håkan, men hans bakgrund är säkert belagd på flera andra sätt. Han var son till Nils Hansson och Maria Larsdotter i Gyllinge.

Maria var dotter till Östen Jonsson och Kerstin Månsdotter i Porsarp. Den 7 december 1737 föddes sonen Lars. Maria Östensdotter dog kort efter födseln och Håkan gifte sig 1739 med Maria Jonsdotter och flyttade 1740 till Börstabol. Samtidigt flyttade svågern Elias från Börstabol till Porsarp.

Av bouppteckningen efter Maria Östensdotter framgår bl. a. att de hade en rödblåsigt häst, ett par rödbrokiga oxar, tre kor, en kalv, fyra baggar, nio får och en svartfläckigt sugga. Tillgångarna uppgick till 178 riksdaler.

1737 var ett år med höga dödstal. Det har i kyrkoböckerna för Ödeshögs församling inte angetts vilken epidemi eller vilka sjukdomar som förekom. Möjligen var det "frossan" som är omtalad det året på andra håll i Sverige. I Ödeshögs församling dog 109 personer, en siffra som var ca tre gånger så hög som under ett normalår. I Stavabygden dog 20 personer. I Porsarp dog två personer.

Nils Persson Blomqvist	----	soldat,	(Palmgren)
Maria Persdotter	----	från Glasfall	
Barn: Daniel	1742-01-13,		
Lisbet	1745-01-09,		

Nils och Maria vigdes 1740. Då var han redan soldat för Porsarp och hon uppgavs vara från Glasfall. Mera vet vi inte om dem. År 1745 befordrades Nils till korpral. Familjen är inte omnämnd efter 1745.

Johan Olsson Palmgren	1723, soldat
Greta Andersdotter	----, gifta 1748.
Barn: Maria	1749-08-30, död ?
Elin	1752-10-07,
(Sara	1754)
Stina	1756-01-07, g m torparen Peter Abrahamsson

Bakgrunden för Johan och Greta är okänd. Jag funderade över om Johan möjligen kunde vara son till Olof Håkansson och Ingrid Nilsson, men det har inte kunnat klarläggas. Johan och Greta vigdes 1748 och i vgiselnotisen uppgavs båda vara från Porsarps ägor.

Johan kom som soldat till Porsarp 1747 och var soldat där ända till 1781. Johan dog den 20/7 1781 av bröstsjuka, 63 år gammal. Gretas vidare öden är okända. De finns inte omnämnda i domböckerna.

Bonden Elias Östensson från Porsarp uppvisade vid höstetinget 1754 en köpeskrift från den 18 oktober 1752. Den visade att han av bonden Nils Hansson i Gyllinge köpt en tredjedel av skattehemmanet Gyllinge. Detta sitt

köp hade han uppjudit den 21 januari, 3 maj och 12 september 1753. Rätten, under Israel Trolle, förklarade köpet för *fast ståndande*.

Bonden Nils Persson i Stockseryd hade till vintertinget 1755 instämt bonden Sven Arvidsson i Gåsabol, drängen Lars Eriksson i Öjan och drängen Israel Svensson i Porsarp. Han yrkade att de skulle visa var de fått den säd som de utfodrat sina hästar med i Skansbacken förra hösten. Tvisten gällde ett antal sädeskärvar som Nils Persson misstänkte dem för att ha tagit med från Stockseryd under hemresa från Sik i Heda. I målet åberopades vittnen, Per Paulsson och Märta Jönsdotter samt soldathustrun Kerstin Månsdotter på Sunneryds ägor.

Vittnet Karl Svensson i Kushult berättade att han vid tillfället varit i Rossholmen när Nils Persson kommit dit. Han beklagade sig över att hans sädeskärvar var borta, och att han gått utmed landsvägen. I Skansbacken hade han funnit rester av sädeskärvar. Per Persson och Jonas Persson i Rossholmen berättade också detta.

Jonas Persson från Knopparp i Gränna hördes och berättade att han natten mellan 22 och 23 september under sin hemresa från Norrköping gjort vissa iakttagelser i ärendet, liksom Olof Johansson i Hårstorp. Vad rätten sedan beslutade i målet är obekant.

Vid vintertinget 1756 hade gästgivaren Castensson i Holkaberg instämt Johan Svensson i Stava och Jonas Petersson i Narbäck för försummad hjälpskjuts. Flera andra var samtidigt instämnda. Det var Anders Månsson i Lilla Krokek, Per och Abraham i Stora Krokek. Håkan Jonsson i Munkeryd, Elias och Jonas i Porsarp, Per Persson i Lakarp, Jon Svensson i Lakarp och Per Johansson i Kopparp. Längre fram i målet upptogs flera namn i bygden, i Klämmestorp, Västra och Östra Haddåsen, Fogeryd och Öjan. Jag har inga noteringar om rättens beslut.

1) Vid sommartinget 1757 blev det något av en arvstvist inför häradsrätten. Jöns Nilsson i Kopparp, Elias Östensson i Porsarp och Håkan Nilsson i Börstabol hade instämt Hans Persson i Gyllinge med sin hustru Karin Nilsson, vidare Lars Nilsson med hustru Maria Eriksson i Gyllinge, och pigan Maria Nilsson i Hårstorp. Dessa instämnda avkrävdes att styrka bo-uppteckningen efter deras avlidne fader och svärfader Nils Hansson i Gyllinge. Det krävdes också att Hans Persson skulle betala sin andel för bruket i Gyllinge. Han skulle också böta för att han hade getter i Gyllinge. Så var yrkandena.

Stämmingsyrkandena var hårda. Men målet slutade i förlikning. Se närmare härom under Gyllinge.

Vid vintertinget 1758 hade änkan, hustrun Margareta Persdotter i Lakarp instämt förra gästgiverskan på Holkaberg, hustrun Anna Catharina Berg i Hårstorp, för tjuvabeskyllning. Elias Östensson i Porsarp var därvid åberopad som vittne. Se vidare under Lakarp.

Vid hösttinget 1758 förekom ett mål rörande hållskjutsar vid Ödeshögs och Holkabergs gästgivargårdar. Därvid beslutades att Porsarp vid vissa tillfällen skulle hålla tre hästar för hållskjutsar vid gästgivargården i Holkaberg, se vidare under Holkaberg.

Vid sommaringet 1761 hade kronolänsmannen Jonas Fellbom på ämbets vägnar instämt bonden Lars Eriksson i Öjan för att han kommit drucken in i Ödeshögs kyrka på fastedagen. Elias Östensson i Porsarp och Anders Johansson i Skälaby åberopades som vittnen. Lars Eriksson nekade till åklagarens påstående och därför hördes de åberopade vittnena. De intygade att när Lars Eriksson kom in genom kyrkdörrarna och skulle gå in i stolarummet var han drucken.

Vittnena ville inte gärna ha in honom till sig i stolen men Lars Eriksson tog sig in i sin stol och ville sjunga. Därefter hade han somnat. Någon förargelse hade detta inte väckt enligt kronolänsmannen. Tvärtom hade ganska få i kyrkan märkt Lars Erikssons annars lastbara förhållande. Lars Eriksson hade inte förut pliktat för dryckenskap. Jag har inte funnit något beslut av rätten i detta mål.

Lars Eliasson	(1743), bonde,
H1) Anna Svensdotter	(1745), död 1773 i barnsäng
H2) Brita Olofsdotter	1753-09-13 i Gränna,
Barn: Elias	1773-05-23 i Porsarp, se nedan
Peter	1775-07-14 i -ö,
Katharina	1777-02-21,
Nils	1779-02-09,
Johannes	1782-11-12, född i Norra Bråten,

Lars var son till Elias Östensson och Kerstin Nilsson i Porsarp. Han gifte sig med Anna Svensdotter 1772 och han hade från 1772 ett arrendekontrakt på föräldragården i Porsarp. Anna Svensdotter uppgavs vara från Skorperyd men hennes bakgrund är inte klarlagd.

Enligt mantalslängden för 1776 innehade Lars Eliasson en gård i Porsarp om 9/16 mantal. Lars och Anna fick ett barn, sonen Elias 1773. Anna dog i barnsäng den 23 maj 1772. Lars gifte sig efter hustruns död med Brita Olofsdotter. Hon var dotter till Olof Månsson och Cecilia Persdotter från Bjällebäck och Isgårda i Gränna landsförsamling.

Från domboken för vintertinget 1777 finner vi en notering om att änkan Kerstin Nilsson i Porsarp anmält sin son Lars Eliasson för att han hade slagit henne. Att misshandla sina föräldrar ansågs särskilt grovt och brottet underställdes Göta Hovrätt. Där får vi söka resten av denna sorgliga historia. Tills vidare får vi sväva i okunnighet om denna sak.

Vid vintertinget 1778 hade någon ny osämja uppstått i Porsarp, mellan Lars Eliasson och hans moder, Kerstin Nilsson. Lars Eliasson hade instämt sin moder samt sin svåger, Hans Andersson i Sunneryd. Orsaken var att Kerstin Nilsson hade sålt en del av Porsarps hemman till honom. Kerstin Nilsson hade å sin sida instämt Lars för brister i undantagskontraktet. Lars hade inte givit sin moder den spannmål som var avtalad. Han var nu skyldig sin moder 1½ tunna råg och tre tunnor korn.

Målet uppskötts till sommaringet. Då uppstod inför häradsrätten ett känsломättat möte. Lars Eliasson hävdade att hans moder sålt sin arvejord i

Gyllinge för vilket Porsarp skulle vara vederlag och att hon därför inte kunde sälja någon del av Porsarp till sin måg Hans Andersson.

Lars yttrade inför rätten att *om han inte får rätt här, får han väl rätt på ett annat ställe*. Rätten ansåg detta vara vanvördnad och missfirmelse av rätten och dömde honom till böter för detta.

Hans moder, Kerstin Nilsson ansåg sonen vara *olydig och hon ville ha honom från hemmanet*. Rätten konstaterade dock att det brukningskontrakt som Lars hade från 1772 inte kunde hävas utan förklarade detta *fast ståndande*.

Detta var en sorglig familjehistoria.

Omkring 1780 flyttade familjen till Norra Bråten. Där föddes den yngsta sonen, Johannes. I domboken för 1788 finner vi att Lars Eliasson då var inhyes i Sunneryd, där för övrigt hans syster bodde. Han hade då instämt Kaisa Persdotter i Sunneryd rörande tjuvabeskyllning. De förliktes dock innan tinget.

Av domboken för hösttinget 1794 framgår att Lars Eliasson då var avliden samt att han senaste tiden bott på Sväms ägor.

Det var deras äldste son, Elias Larsson som då instämt Sven Persson i Norra Kärr angående dennes åtkomst till hans föräldragård i Porsarp. Det framkom då att Lars Eliasson sålde gården, 3/16 mantal den 11 maj 1780 till Sven Persson i Norra Kärr för 200 riksdaler. För att skydda sig mot bördanspråk hade Elias Larsson fått 25 riksdaler mot löfte att avstå från bördsrättigheten.

Hur gick det sedan för Brita Olofsdotter och deras barn? I en husförhörs-längd från 1788 finner vi Brita och hennes barn i en backstuga på Isgårda ägor. Enligt en husförhörslängd från 1806 bor Brita Olofsdotter då ensam kvar i sin backstuga. 1799 födde hon ett ööktaö barn, Katharina, som dog året därpå. Den 25/12 1812 dog inhysta änkan Brita Olofsdotter på Isgårda ägor av vattusot, 59 år gammal.

Vi har ett äldre rättegångsprotokoll som berör Lars Eliasson i Porsarp. Vid vintertinget 1763 hade kronans länsman, Jonas Fellbom, på ämbetets vägnar instämt drängen Lars Eliasson i Porsarp och ryttarehustrun Maria Hansdotter på Narbäcks ägor för sig emellan begånget enfalt hor.

Dejta mål är utförligt redovisat under Narbäck.

Vid sommartinget 1788 uppvisades ett köpebrev av vilket framgick att rusthållaren Lars Petersson i Uppgränna enligt köpebrev den 27 feb. 1786 av bonden Hans Andersson och hans hustru Sara Eliadotter i Sunneryd tillhandlat sig 3/8 av Porsarp för 388 riksdaler 42 skillingar.

Vid sommartinget 1778 hade Hans Andersson i Sunneryd instämt sin svåger bonden Anders Jaensson i Uppgränna. Han krävde att återfå ett köpebrev, enligt vilket Anders Hansson av Anders Jaensson tillhandlat sig hans del av hemmanet Porsarp. Anders Jaensson erkände att han återtagit köpebrevet eftersom han inte fått den utlovade köpesumman. Anders Hansson menade att någon tid för betalningen inte hade varit på tal. Vid diskussion inför tinget mellan parterna överenskom dessa om köpets återgående.

Köpebrevet framtoqs och korsades. Därmed upphörde rättegången och häradsrätten lät därmed bero.

Vid hösttinget 1764 skrevs tingsbevis på att Holkaberg, Porsarp och Stafanstorps hade lidit av missväxt. Två nämndemän hade synat detta och intygade missväxten. *Det ankommer därefter på höga vederbörande om någon lindring i skatten kan bli för dessa lidande åboar.*

Under något eller några år omkring 1777-78 fanns på Porsarps ägor en torpare som hette Per Månsson. Han var gift med Katharina Larsdotter. Per Månsson hade varit bonde i Åeryd, i Klämmestorp och i Lilla Krokek. Sedan var han torpare på Holkabergs ägor och därefter på Porsarps ägor. Därefter flyttade de tillbaka till Lilla Krokek för någon tid, sedan till Erikstorp och sedan till ett torp på Ödeshögs Skattegårds ägor.

Per Månsson var en man som ofta råkade i svårigheter. Det var slagsmål och det var tvister av olika slag. Mera om honom finns att läsa under Holkaberg, Lilla Krokek, Stava och Börstabil. Under den tiden de bodde på Porsarps ägor hade han en tvist vid tinget med nämndemannen Gudmund Larsson i Åby som hållit en auktion i Lilla Krokek när Per upphörde med gårdsbruket där.

Kronolänsmannen, välaktade Anders Lindgren hade till hösttinget 1789 instämt bonden Lars Johansson i Berg och drängen Johan Håkansson i Uppgränna Bultagård för slagsmål på allmänna vägen vid Porsarp i början av sistlidna sommar.

Lars Johansson berättade att han och Johan Håkansson varit följeslagare från Skänninge till Uppgränna. Johan Håkanssons fader, bonden Håkan Persson i Uppgränna hade bett Lars Johansson att hjälpa den endast 15 år gamla Johan Håkansson till rätta, med vad som under resan kunde behövas. På landsvägen mitt för Porsarp hade Johan Håkansson uppfört sig näsvist, varför Lars Johansson av häftighet tillfogat honom ett slag i huvudet med en tagelpiska.

Johan Håkansson erkände vad Lars anfört men påstod att han icke vidare förolämpat Lars Johansson än med ett oskyldigt yttrande som gällde Lars och pigan Maja. Lars Johansson slog då Johan Håkansson i huvudet med sin piska så att blodvite uppkom. Detta hade han visat för vittnena.

Kronoåklagaren åberopade sina instämnda vittnen, bonden Sven Persson i Uppgränna Gästgivargård och Lars Jonsson i Norra Jonstorp, Gränna socknen. De berättade följande:

Sven Persson att han med Lars Johansson och Johan Håkanssons vid nämnda resa sistlidna *dömelonsdag* till Skänninge stad kommit i dennes följe. Det hade då blivit en ordväxling vid Stora Åby. Den uppstod därav att Johan Håkansson inte ville köra oxspannet på landsvägen. Då hade Lars Johansson skuffat Johan Håkansson åt diket.

Sedan förstärktes denna osämja både på den övriga bort- och hemvägen. När de kommit mitt för Porsarp hade Johan Håkansson yttrat till Lars: *Jag minns nog då du ej var likare än jag, och doppade öflöten för Maria*". Där-

på blev Lars Johansson förnärnad och han slog Johan Håkansson två slag i huvudet med skaftet på tagelpiskan.

Vid andra slaget föll Johan av vagnen på landsvägen och blev liggande. Vittnet och hans följeslagare blev bekymrade och gick tillbaka samt bar Johan Håkansson till sin vagn.

Efter framkomsten till Uppgränna by blev han besiktigad. Då hade Johan efter piskslaget åtminstone ett blodvite i huvudet. Både håret och mössan var blodiga. Senare har vittnet hört att Lars Johansson och Johan Håkansson ingått förlikning, att den senare emot någon ersättning inte skulle stämma honom.

Lars Jonsson berättade lika med Sven Persson men tillade att han inte sett huruvida Johan Håkansson haft blodvite i huvudet. Lars Johansson tillstod nu att han orsakat Johan Håkanssons blodvite i huvudet.

Vittnena begärde ersättning för denna tingsresa med 16 skilling.

Kronolänsmannen fann inte skäl fullfölja sina påståenden emot Johan Håkansson. Men han yrkade att Lars Johansson *mätte plikta för vägafridsbrott och slagsmål enligt lag*. Det blev böter för Lars Johanson.

Vi har här i vår berättelse kommit in en god bit på 1700-talet. Porsarp ägdes av adeln. Det hörde vid mitten av 1600-talet till Brahes grevskap. 1673 står Agneta Ribbing som ägare. Ett av de uttryck som detta tog sig var att åboarna i Porsarp bl. a. skulle göra dagsverken på Sjöstorp. Detta framgår av domboken för höstetinget 1730.

Det är troligen så att dessa människor som brukade jorden vid sekelskiftet år 1700 och framåt mot mitten av 1700-talet hade släkttraditioner i Porsarp. Porsarp skatteköptes den 29/5 1759.

Vid storskiftet i Porsarp 1785 hade Hans Andersson i Sunneryd 3/8 genom gifte med Sara Eliadotter från Porsarp. Den andra hälften ägdes av Sven Persson i Kärr och Peter Jonsson i Porsarp med 3/16 vardera. Av ägarerna var det endast Peter Jonsson som bodde i byn. Hans Anderssons och Sven Perssons gårdar brukades av arrendatorer.

Ytterligare ett ärende från häradsrätten:

Kronolänsmannen Sundelius hade till sommaringet 1793 instämt bonden Sven Persson i Kärr för att han försummat att delta i snöskottningen på landsvägen den 20 januari och 5 mars. Sven Perssons förklarade att snöskottningen skulle skötas av de övriga ägarna, nämligen Lars Persson i Uppgränna samt Peter Jaenssons i Porsarp. Möjligen slapp han efterräkningar.

Kronolänsmannen Sam Sundelius hade till höstetinget 1804 instämt Olof Larsson och Jonas Andersson i Porsarp med anledning av bristfälligt vägnederhåll. Straffet blev böter.

Peter Jonsson	(1739), bonde,
Maria Larsdotter	1748-11-17,
Barn: Stina	1780-05-12, utflyttad till Åby, död
Sara	1783-04-25, gift med torp.Jonas Jonsson på Åby ägor
Ingrid tvill.	1787-10-25, gift med bonden Peter Johansson i Porsarp
Nils -"-	1787, död så

Peter var son till bonden Jonas Olofsson och hans hustru Ingeborg Larsdotter i Kopparp. Peter och Maria gifte sig 1779. Maria uppgavs då vara från Uppgränna Gästgivargård och var då sannolikt dotter till Lars Jönsson och Ingrid Jonsdotter. Någon födelseuppgift för Peter har inte anträffats. Det finns dock uppgifter som visar att han var son till Jonas Olofsson. Peter innehade 3/16. Han dog av bröstsjuka 1794. I födelseboken uppges att Peter och Maria 1787 fått två barn, Nils och Maja. Däremot finns ingen födelseuppgift för Ingrid. Maria Larsdotter dog 1816. Gården övertogs av dottern Ingrid och hennes man.

Den 17 mars 1794 företogs bouppteckning efter bonden Peter Jonsson i Porsarp som avlidit och efterlämnat hustrun Maria Larsdotter samt tre flickebarn, Stina 13, Sara 10 och Ingrid sex år. Deras rätt bevakades vid tillfället av Jöns Nilsson i Stora Smedstorp.

Änkan Maria Larsdotter i Porsarp hade till vintertinget 1805 instämt drängen Peter Andersson på Ödeshögs gästgivargård. Hon yrkade att han skulle återlämna en ljus ungböck. Hon hade förra sommaren haft den på bete i Stockseryd. Där påstods den vara *bortgången*. Rättens utslag blev att Peter Andersson ålades att återlämna bocken.

Bouppteckningen efter Maria Larsdotter 1816 upptog bl. a. en ko och en bagge men ingen fastighet. Den hade då tydligen sålts eller överlåtit. Tillgångarna uppgick till 123 riksdaler.

Anders Johansson	1726 i Gränna, bonde
Maria Eliadotter	1732, d t Elias Östensson i Porsarp
Barn: Jonas	1755-08-13,
d Sara	1757, död 1761 i kopporna
Maria	1758
Kaisa	1760-02-16
d Stina	1762-08-30,
d Sara	1764-11-21,
Johan	1767-01-08, död 1769 i kopporna
Nils	1769-06-03,
Stina	1771-08-26,
Kerstin	1775-05-21,
Elias	1777-05-16,

Anders och Maria gifte sig 1755. Anders var troligen från Uppgränna, men jag har inte kunnat utreda hans bakgrund där. . De brukade efter giftermålet en gård i Uppgränna fram till slutet av 1770-talet då de kom till Porsarp. Maria dog i rödsoten den 1 september 1781. Därefter har troligen Anders flyttat från Porsarp.

Någon tid i slutet av 1700-talet bodde Olof Jonsson med hustru Maria i Porsarp. De bodde här tillfälligt. Olof var son till Jonas Olofsson i Porsarp.

På 1790-talet bodde också under någon tid Sven Andersson och Kaisa Larsdotter i Porsarp. De fick en son, Johannes, 1797, som dog året därpå. De är i övrigt okända.

Sven Porslin	1759 i Stora Åby, soldat
H1) Lena Persdotter	1749, död 1793
H2) Kerstin Larsdotter	1769, från Tällekullen, död 1803 av bröstsjuka,
H3) Maja Hansdotter	1770, från Stora Smedstorp
Barn: Maria	1782-02-02, död s å av magplåga.
Peter	1783-04-22, död i mässlingen s å
Anna Greta	1784-09-13, död 1785 av kopporna
Johan	1786-05-27,
Maja Stina	1788-10-01, död av venerisk sjukdom 1808
Peter	1792-03-08,
Peter	1793-09-14, död i kikhosta 1793
Ingrid	1799-10-03, död 1801 av venerisk sjukdom
Hans Peter	1804-03-29,
Peter	1808-06-03, lösdrivare
Johanna	1811-03-26,
Sara Lena	1814-05-14,

Sven och Lena kom till Porsarp omkring 1781. Sven Porslin antecknas vid mönstringarna vara fem fot och nio tum lång, gift och östgöte. Han var född i Stora Åby församling 1759 men helt klar över hans bakgrund är jag inte. Lika okänd är Lena Persdotters bakgrund. Lena Persdotter avled den 17 september 1793 i barnsäng, 44 år gammal.

Den 1 november 1793 var det bouppteckning i soldattorpet på Porsarps ägor efter Sven Porslins avlidna hustru. Hon efterlämnade maken, Sven Porslin, samt två små barn, sonen Johannes sju år och dottern Maria Stina fem år.

Av bouppteckningen framgår bl. att de på soldattorpet hade en ko och en kviga. Där fanns diverse skulder, till grenadjären Lilja, till Isak på Kälkebo ägor och till drängen Johan i Gyllinge, Hans Håkansson i Munkeryd, Peter Persson i Vantekullen, Måns Eliasson i Havrekullen och till Peter Jaensson i Porsarp. Bouppteckningen sköttes av Jonas Håkansson i Börstabil och Jöns Nilsson i Stora Smedstorp.

Sven gifte sig efter hustruns död med Kerstin Larsdotter. Hon var dotter till Lars Persson och Ingrid Andersdotter i Tällekullen. Hon avled den 11 mars 1803 av bröstsjuka. De hade fått en dotter tillsammans, Ingrid född 1799, men hon dog 1½ år gammal av venerisk sjukdom.

Sven ingick nytt äktenskap samma år, då med Maja Hansdotter från Stora Smedstorp. Maja Hansdotter, var dotter till Hans Johansson och Katharina Göransdotter i Höghult i Stora Åby. Efter att Hans Johansson dött flyttade Katharina Göransdotter till Stora Smedstorp, där hon köpt en gård.

Efter avslutad soldattid flyttade familjen Porslin 1807 till Stora Smedstorp. De innehade där 1/16 mantal som var Maja Hansdotters arvslott. De flyttade efter några år till Sunneryds ägor. Där dog Sven Porslin av slag den 26 november 1817, 58 år gammal. Maja Hansdotter dog som änka och fattighjon i Stora Krokek den 27 mars 1853.

Sonen Hans dog genom självmord 1835. Han var då tjänsteträng i Tällekullen. Sven Porslin hade många barn. Flera dog i unga år men åtminstone sex uppnådde vuxen ålder och fanns runt om i bygden. Jag tror att en roman skulle kunna skrivas om familjen Porslin.

Sven Porslin förekommer omnämnd i domböckerna på åtskilliga ställen. Här nedan följer detta:

Vid vintertinget 1797 samt under några ting därefter förekommer Sven Porslin i ett mål rörande en arvsvist i Tällekullen. Hans andra hustru, Kerstin Larsdotter, var från Tällekullen och det var hennes arv som tvisten gällde. Efter ett antal rättegångstillfällen slutade allt i förlikning. Målet omfattar åtskilliga sidor men här medtas inte detta mera.

Änkan Katharina Göransdotter i Smedstorp hade till höstetinget 1806 instämt livgrenadjären Anders Karlsson Styf med påstående att denne lånat en häst av henne och sedan bortbytt den och därefter sålt den erhållna hästen. Hon anhöll att han måtte åläggas att ersätta henne.

Vid upprop var inte Katharina Göransdotter närvarande men för Styf infann sig skrivaren Lars Stenmark, som visade ett så lydande skriftligt bevis. *Stämningen som min kära måg Anders Styf har fått av mig i mitt namn har Porslin tagit utan min vetskap. För hästen har jag riktigt bekommit fullt ut av grenadjären Anders Styf som honom till bevis lämnas, Stora Smedstorp den 23 oktober 1806.*
Katharina Göransdotter

Vid sommartinget 1807 hade livgrenadiären Anders Styf instämt förra livgrenadjären Porslin i Stora Smedstorp. Detta med anledning av Porslins sanningslösa påståenden, se ovan. Porslin hade utan sin svärmoders bifall instämt Styf. Uppgift stod mot uppgift. Målet slutade i förlikning. Vi kan se att sämjan inte var särskilt god mellan Porslin och Styf.

Till sommartinget 1807 hade skattebonden Jonas Andersson i Porsarp instämt förra livgrenadiären Sven Porslin och hans hustru Maja Hansdotter uti Stora Smedstorp. Porslin påstods under sin tjänstetid ha orsakat skador på ett ladugårdstak vid soldattorpet.

Porslin och hans hustru nekade till skadorna på taket och påstod att det vid deras avflyttning var i laga skick. Därför åberopades de vittnen som varit med vid besiktningen. Det var Håkan Månsson i Kopparp, Håkan Israelson i Lakarp och hustrun Christina Kellberg på Kaxtorps ägor.

Av vittnesuppgifterna framgick att taket över ladan var ganska dåligt. Där syntes halmen vara urdragen inifrån. Det beräknades att minst tjugo kärvar halm skulle åtgå till att reparera taket.

Maja Hansdotter erkände att hon *någon gång till foder åt kreaturen tagit av taket*. Utslaget blev att Porslin fick betala ett mindre belopp för skadan

på taket samt rättegångskostnaderna.

Vid sommaringet 1807 hade också Sven Porslin instämt sina rotebönder. Han yrkade att de skulle snarast utbetala *ogulden så kallad slagsäd* för de senaste åren som han gjort grenadjärstjänst. De erkände kravet och ålades av rätten att betala detta.

Vid sommaringet 1810 inlämnades följande överenskommelse:

Som jag Karin Göransdotter nu på min ålderdom inte kan försörja mig och min svagsinta dotter Greta Hansdotter, så har jag för min del och förmyndaren för min dotters del med mina svågrar Anders Styf och förra soldaten Sven Porslin överenskommit följande: Jag flyttar nu genast till min måg Styv och hos honom till min död njuter kläder och föda samt anständig skötsel. Häremot skall Styv disponera mina 3/9 mtl uti Stora Smedstorp.

Efter min död kommer Styf att behålla dessa 3/9 till evärdelig ägo, som det nu befinnes. Som min dotter Greta Hansdotter nu är hos min måg Porslin så kommer hon att hos honom åtnjuta kläder och föda samt anständig skötsel till sin död. För detta skall Porslin disponera 2/9 uti ovannämnda hemman. Efter hennes död tillfaller det Porslin till evärdelig ägo, som det nu befinnes.

Skulle jag, Karin Göransdotter med döden avgå före min dotter, så skall hon av båda mina svågrar njuta kläder, föda och skötsel till sin död, hälften hos var. På lika sätt skall det förhålla sig om min dotter skulle dö före mig. Då skall jag njuta likaledes kläder, föda och skötsel, hälften hos dem var. Även kommer Styf och Porslin att till min dotters begravning bestå hälften var. Vad min nu varande lösa egendom beträffar så skall mina båda mågar dela den sig emellan, hälften var, sedan jag för min del undantagit vad jag kan behöva. Som det är ovan nämnt att min måg Styf skall till evärdelig ägo behålla mina 3/9 i Smedstorp så gälla även detta till hans hustru Katharina Hansdotter samt barn och arvingar.

Likaledes med min måg Porslin att han och hans hustru Maja Hansdotter samt barn och arvingar skall behålla min dotter Gretas 2/9 till evärdelig ägo. Detta stadfästes med mitt namn som skedde i Stora Smedstorp den 5 januari 1810.

Karin KGD Göransdotter

Som förmyndare för Greta Hansdotter förklarar jag mig till alla delar nöjd med förestående ingångna förening. Nils Persson i Maltmossen.

Förestående förening är med oss och våra hustrur avgjord och förklara vi oss härmed nöjda samt förbinda oss uppfylla vad här nu anförts och oss tillkommer att fullgöra.

Anders Styf AS, Katharina Hansdotter, KHS, Sven Porslin, SP, Maja Hansdotter, MHD

Som vittnen underskriva Karl Gabrielsson i Långliden, Johannes Kolf, soldat.

Som efter uppläsande på begäran i protokollet fick ordagrant inflyta till framtida säkerhet med den kraft och verkan lag förmår, däröver bevis å original föreningen kommer att delas.

Jonas Andersson 1751-06-26 i Gränna, bonde,
 Stina Andersdotter 1757-02-26 i Linderås,
 Barn: Anders 1787-03-09 i Gränna, utfl. död
       Johannes 1790-06-13 i Gränna.
       Brita 1798-10-17 i -"
       Jaen Svensson 1808-01-20 i -" , fosterson, övertog gården
 Gossen Anders Bengtsson 1792 i Gränna,

Jonas var son till Anders Esbjörnsson och Stina Andersdotter i Vendelstorp. Stina var dotter till Anders Eliasson o Margareta Gustafsdotter i Jordsfällan i Linderås socken. De gifte sig omkring 1785 men någon vigselnotering har jag inte funnit. De bodde först i Gränna stad, sedan brukade de Örserums Västergård innan de 1802 kom till Porsarp. De innehade här 3/8 mtl. Jonas förekommer ibland i domböckerna, se nedan.

Bouppteckningen efter Jonas Andersson 1821 upptar ingen fastighet. Tillgångarna uppgick till 585 riksdaler, skulderna till 108 riksdaler.

Kronolänsman Sam Sundelius hade till höstetinget 1804 instämt bl. a. Olof Larsson och Jonas Andersson i Porsarp med anledning av bristfälligt vägunderhåll. Straffet blev böter.

Kronolänsmannen Samuel Sundelius hade till höstetinget 1805 instämt bönderna Jonas Andersson och Måns Davidsson i Porsarp för slagsmål med varandra den 29 juli 1805. Vid detta slagsmål hade de råkat tillfoga Jonas Anderssons hustru Stina Persdotter en blånad under ena ögat samt blodvite. Jonas Andersson hade slagit en blånad och Måns Davidsson ett blodvite. De åtalade erkände men anhöll om att slippa böterna eftersom de ingått förlikning om slagsmålet.

Rätten beslutade med stöd av Missgärningabalken att Jonas Andersson skulle böta 32 skillingar för en blånad samt Måns Davidsson för två blåmärken fyra riksdaler 16 skillingar allt banco specie till treskifte mellan kronan, häradet och åklagaren.

Detta kan sägas vara en intressant slagsmålshistoria. Två bondgubbar blir osams och råkar i slagsmål. Hustrun till den ene försöker skilja dem åt men åker ensam på de snytingar som utdelades. Bondgubbarna tycks ha klarat sig hyfsat. Historien är nästintill komisk. En tröst är ju också att parterna efter slagsmålet kom överens igen. Men jag tycker synd om Stina Persdotter.

Om fostersonen Jaen Svensson bör vi säga något. Han var son till bonden Sven Petersson och Maja Karin Jonsdotter i Norra Kärr. Varför han var fosterson hos Jonas och Brita vet jag inte. Jag återkommer senare till Jaen.

Peter Jaensson 1784-08-20 i Adelöv, bonde,
 H1) Ingrid Persdotter, 1787-10-25,
 H2) Anna Brita Jönsdotter 1794-08-22, d t Jöns Lantz i Stavreberg,
 H3) Greta Persdotter 1771-09-29 i Egby, g 1842
 Barn: Maja Lisa 1811-10-10, död 1812-06-22 av magrev
       Peter Johan 1813-05-12, bonde i Porsarps östra gård, se nedan
       Andreas 1815-12-20, bonde i Porsarp

Karl Gustaf	1820-09-14, bonde i Porsarp, se nedan
Hans Fredrik	1824-04-05, till Stockholm, gästgivare i Holkaberg
Maja Stina	1827-03-05, gift med Gustaf Lidholm, se nedan
Mårten Peter	1829-10-31, till Stockholm 1851 (Malcus Peter)
Sven Otto	1831-07-19, t Narbäck 1849, till Sthlm

Peter Jaensson var från Bollkälla i Adelövs socken, son till bonden Jan Persson och hans hustru Maja Hansdotter. Han gifte sig 1811 med Ingrid Persdotter. Båda uppgavs då vara från Porsarp. Han var förmodligen tjäns-
tedräng där och hon var dotter till Peter Jonsson och Maria Larsdotter i Porsarp. Ingrid Persdotter, dog av *skärvan* den 3 maj 1834. De hade fått åtta barn tillsammans, av vilka en dotter dött.

Peter ingick nytt äktenskap 1836 med Anna Brita Jönsdotter från Stavreberg. Hon var dotter till soldaten Jöns Lantz och Brita Stina Svendsdotter på Hårstorps ägor, senare boende i Stavreberg. Hon avled 1837 den 27 september av vattusot.

Peter gifte sig 1842 med Greta Persdotter, en änka från Kushult. Hon var född i Ekeby och hennes bakgrund är okänd. Hon dog 1849. Han dog 1857.

Vid höstetinget 1810 uppvisade Peter Jaensson en förbindelse som visade att han av sin svärmoder fått 3/16 mantal i Porsarp. Sedan fick han genom sin hustru och genom köp av sin svåger så att han därefter skrevs för 3/8 mantal. Därför lämnade han till sin svärmoder ett undantag.

Peter blev vid vintertinget 1820 instämd av jägmästaren Sjösten och beskyldd för att ha skadat en ek som växte på Peters ägor i Porsarp. Ekar tillhörde Kronan. Peter hävdade att han var oskyldig och visste inget om hur eken skadats. Han gavs då möjlighet att vid nästa ting med edgång värja sig från åtalet.

Den 25 maj 1820 stod han åter inför tinget, försedd med intyg från vice komministern Viberg i Ödeshög, vilka visade att Peter Jansson ägde försvarlig kunskap i salighetsläran och förde en hedrande levnad.

Han hade också av komministern undervisats om edgångens vikt och värde. Trots ytterligare föreställningar av rätten ville han icke avstå från edgången, varför han med tio fingrar på bok avlade den föreskrivna eden och anhöll om befrielse från åtalet. Rätten beslutade därefter att Peter Jansson enligt 17 kapitlet 31 § i Rättegångsbalken befriades från åtalet.

Vid vintertinget 1832 hade Jan Svensson och Peter Jaensson inlämnat en skriftlig överenskommelse och hänvisade till den gjorda lantmäteriförrättningen.

Någon sådan lantmäteriförrättning har i övrigt inte omnämnts och finns inte i lantmäterimyndighetens anteckningar. Jan Svensson och Peter Jaensson hade här överenskommit om hur hustomten skulle fördelas. Av överenskommelsen framgår att Jan Svensson ägde Östergården och Peter Jaensson Västergården.

Är det tänkbart att denna lantmäteriförrättning var någon föregångare till det laga skiftet som skedde i Porsarp 1840.

Bouppteckningen efter Peter Jaenssons första hustru 1834 visar att de hade sju barn. Tillgångarna i boet uppgick till 1360 riksdaler, inkl. 3/8 mantal Porsarp för 845 riksdaler. Skulderna uppgick till 1224 riksdaler.

Vid vintertinget 1836 hade rusthållaren Jonas Persson i Häggestad instämt Peter Johansson i Porsarp rörande en skuld på 48 riksdaler, med stöd av ett skuldebrev från den 13 maj 1825, upprättat i Porsarp.

Peter inställde sig inte vid tinget, trots att han nåtts av kallelsen, och dömdes därför att böta för uteblivandet. Målet uppsattes därefter till nästa ting. Då förnekade Peter det omnämnda skuldebrevet och målet uppsköts. Hur det sedan gick med detta mål är okänt.

Den 29 januari 1838 var det bouppteckningen efter hans andra hustru, Anna Brita Jönsdotter. Denna bouppteckning upptar under rubriken *ökör- och åkerredskap följande: två färdevagnar, en kärra, en skogsvagn, en ryss, ett par skodda hästkälkar, två par oskodda dito, en järnharv, tre ärjekrokar, ett oxok med järntistel och töm, två par selar med töm och tyg, en enbets-töm, fyra jordingar, tre hästtäckan, en manssadel med betsel*. Under kreatur upptogs *tre hästar, ett föl, ett par mindre oxar, en ko Vendela, en ko Netta, en rödbrokig kviga, en kviga Svana, en kviga Grandela, en kviga i andra året, en tjur, en röd stut, en vit kviga, sex fåror, tre baggar, tre lamm, en sugga, tre grisar*. Fastigheten 1/4 mantal, inkommen på mannens sida. Tillgångar 563 riksdaler. Fordran på Haddorf i Haddåsen. Behållning 266 riksdaler.

Den 17 april 1849 förrättades bouppteckning efter Maria Greta Persdotter i Porsarp, som avled 6 april. Hon var Peter Jaenssons tredje hustru. Hon efterlämnade inga barn eller bröstarvingar. Mannen tillfrågades flera gånger om hustruns närmaste släkt och arvtagare men kunde inte uppge någon enda hennes släkting. Han uppvisade ett mellan makarna upprättat äktenskapsförord av den 11 maj 1842.

Av detta framgick att den efterlevande maken skulle ensam vara ägare av hennes i boet införda löseegendom, såvida hennes syster dött före henne. Det upplystes att hon avled för fyra år sedan. Fastigheten 1/4 mantal Porsarp var änkemannens egen innan han ingick i äktenskapet med den nu avlidna hustrun och upptogs därför inte. Tillgångarna upptogs till 522 riksdaler, skulderna till 725 riksdaler. Boupptecknare var Johannes Olofsson i Kaxtorp och Anders Peter Andersson i Narbäck.

Bouppteckningen efter Peter Jaensson i Porsarp 1857 visar att två av sönerna bodde i Stockholm. Tillgångarna upptogs till 1551 riksdaler, skulderna till 234 riksdaler. Gårdsbruket hade av allt att döma tidigare övertagits av sönerna. Under den avlidnes gångkläder upptogs fyra hattar, en mössa, en rock, fem par byxor, en kapprock, fyra västar, en päls, ett par stövlar, ett par skor, sju skjortor, ett par strumpor, en rörkäpp, summa 10 riksdaler.

Det finns mycket mera att skriva om Peter Jaensson och hans familj. Flera av sönerna flyttade till Stockholm. Det finns dagböcker med uppgifter som ger en god och intressant bild av den tiden.

Vid hösttinget 1816 hade bönderna i Porsarp instämt bönderna i Öjan och Stora Smedstorp. Det gällde soldatunderhållet. Bönderna i Porsarp yrkade att bönderna i Öjan och Stora Smedstorp gemensamt skulle betala 120 riksdaler banco om året. I annat fall skulle de var och en efter sin hemmansdel lämna soldaten åker och ängvall.

Efter samtal kom parterna överens om att soldattorpet skulle vara kvar där det nu fanns och att varje 1/4-dels hemman härefter skulle lämna två riks-

daler banko om året för soldatens underhåll och att därmed alla andra krav skulle upphöra. Denna överenskommelse inskrevs i protokollet.

Johannes Jonsson	1790-06-13 i Gränna, arrendator
H Maja Johansdotter	1787-10-26 i Adelöv, död 1864
Barn: Johan	1817-08-05 i " t Gränna 38
Johanna	1820-08-28 i Adelöv , piga på olika håll i bygden,
Anna Brita	1823-06-23 i "
Jonas	1825-12-09 i "
Gustaf	1829-02-23 i "
- Hilda Matilda	1851, oä dotter till Johanna, t Sväm 1868
- Jenny Olivia	1871-12-11, oä dotter till Hilda Matilda

Johannes och Maja gifte sig omkring 1813. Hans föräldrar var Jonas Andersson och Stina Andersdotter i Örserums Västergård, senare Porsarp. Maja var från Adelövs socken, dotter till Jan Persson och Maja Hansdotter i Bollkälle.

Hon var därmed syster till Peter Jaensson i Porsarp, som ju också kom från Bollkälle. Johannes och Maja brukade först hennes föräldragård i Bollkälle. De fick sex barn i Bollkälle innan de 1833 flyttade till Porsarp. Där arrenderade de Jaen Svenssons gård.

År 1839 flyttade familjen från Porsarp till Kushult, eller om det var Näteryd, som ibland står under Kushult. Där innehade de en gård om 1/16 mtl, senare 1/24 mtl. I mitten på 1850-talet uppges de vara "till hus". Kanske hade krafterna börjat avta och arbetsförmågan minskat. Familjen flyttade till Hårstorps ägor i slutet av 1850-talet och uppges där ha en liten förpantning, men är "utfattiga". Maja dog 1864. Barnen flyttade hemifrån. Johannes dog 1874 av ålderdom, på sitt förpantningstorp.

Nils Jonsson	1782-11-16 i Gränna, förpantningstorp
Lena Jonsdotter	1786-11-07 i Gränna,
Barn: Maja	1817-02-23 i Gränna,
Stina	1819-03-31 i ö tvilling
Johan	1819-03-31 i ö ö
Katharina Sofia	1823-06-16, g m dr Johan Andersson i Holkaberg
Fyrlingar	1826 Lotta, Gustaf, Karl och Jan, döda samma dag.
Anna Lotta	1828-09-27

Nils var son till Jonas Nilsson och Maria Frisk i Södra Jonstorp i Gränna landsförsamling. Lena var dotter till soldaten Jonas Udd och hans hustru Kerstin Jönsdotter vid Uppgränna. Båda tjänade i Ravelsmark när de fann varandra och det resulterade i sonen Jonas den 10 november 1814. De var inte gifta. Lena flyttade hem till sin mor, änkan Maja som då bodde på Tuggarps ägor och där födde Lena e deras barn. De gifte sig och de fick sedan arrendera soldattorpet i Västra Tuggarp.

År 1822 kom Nils Jonsson med sin hustru Lena Jonsdotter och tre barn till ett torp på Porsarps ägor, ett förpantningstorp. Nils ägde således sitt torp, även om det kanske var litet. Den 23 december 1826 födde Lena Jonsdotter fyra barn i torpet.

Det var änkan och barnmorskan Maja från Ingefrearp som hjälpte till vid födseln. Alla fyra barnen var svaga och dog senare. En fyrlingfödsel är en märklig händelse och blev säkert uppmärksammas. Nils dog den 20 juni 1834 av förstoppning, 51 år gammal. Lena Jonsdotter uppges i husförhörslängden vara fattig. Hon dog 4 oktober 1857 i rödsotsepidemin.

Av bouppteckningen efter Lena Jonsdotter framgår att hon efterlämnade fyra barn, sonen Johan i Amerika, dottern Maria, gift med torparen Bäckman vid Bultsbol, dottern Stina omyndig, dottern Lotta gift med Johan Svensson vid Bläsarp i Linderås. Tillgångarna i boet uppgick till 29 riksdaler, därav en gammal stuga för åtta riksdaler, skulderna till 11 riksdaler. Under gångkläder upptogs *två ullklänninar, två sämre dito, två gamla tröjor, två förkläden, fem näsdukar, fyra lintyg, strumpor och skor, ett par vantar, ett förklädstyg*. Bouppteckningen upprättades av Johan Andersson i Lakarp och Johan Petersson i Porsarp.

Det finns skäl att nämna något mera om denna familj. De hade under ett antal år ett torp vid Västra Tuggarp. Hos dem bodde också hennes mor, Kerstin Jönsdotter. Fadern hade dött redan när Kerstin var barn.

Om Kerstin Jönsdotters död kan vi läsa i kyrkoboken. *öDen 14 oktober 1714 dog soldatänkan Kerstin Udd på Västra Tuggarps ägor av vådlig händelse. Då hon skulle i torplyckan med en bytta ösa upp vatten åt kreaturen ur en källa som var omkring två alnar djup. Då har hon förmodligen kommit att snava med foten eller kroppen fått överbalans så att hon fallit framstupa ned i källan. Där anträffades hon av sin måg och dotter liggande död med fötterna i vädret vid deras hemkomst i aftonskymningen.. De hade en stund gott bort åt grannhället Hon var 72 år gammal. En närboende granne har intygat uppgifternas riktighet.*

Dottern Katharina Sofia gifte sig med drängen Peter Johan Andersson i Holkaberg. De fick 1852 ett barn, dottern Augusta Josefina. Mannen, Peter Johan Andersson dog dock samma år.

Johannes Larsson	1758-10-03 i Gränna, <i>till hus</i>
Stina Jönsdotter	1771-12-19,
Sven	1801-07-19,
Johannes	1804-04-29 i Stora Åby,
Katharina	1807-06-18 i Stora Åby,
Anna Stina	1810-07-08,
Johanna	1813-11-10,

Johannes och Stina gifte sig 1793. För båda står det Lakarp i vigselboken. Han var kanske tjänstedräng där då. Hans bakgrund är något osäker. Hans syster Maria Larsdotter var gift med Peter Jonsson i Porsarp. Hon var dotter till Jöns Svensson och Karin Jönsdotter i Lakarp.

Johannes och Stina bodde på 1790-talet i Lakarp. Därefter var de bönder i Stora Smedstorp någon tid. Därefter bodde de på Tuna ägor i Stora Åby socken. 1810 var de åter i Porsarp och där föddes deras dotter Anna Stina. Stina Jönsdotter var då 39 år uppger födelseboken.

Men det var inte hennes sista barn. 1813 flyttade familjen till Isgårda ägor i Gränna landsförsamling. Där föddes Johanna den 10 november 1813. Den 18 april 1833 dog Stina Jönsdotter av rosfeber i benen. Den 20 april

1838 dog *inhyste änklungen Johannes Larsson på Isgårda ägor av vattusot.*

Under några år omkring 1705-1708 bodde torparen Sven Persson, född 1783 i Adelöv, med sin hustru Brita Håkansdotter, född i Gränna 1753, och deras två söner i Porsarp, eller på ägorna.

Jöns Andersson	1778 i Harstad, bonde, död 1807
Johan Larsson	1774-11-15 i Gränna, bonde på 3/16 mtl
Brita Persdotter	(1777-05-26) i Gränna
Barn: Peter Jönsson	1802-09-27 i Örberga, styvson, dräng i Porsarp.
Maja Stina	1805-06-03 i - ö - , till Gränna 1824,
Lars <u>Magnus</u>	1809-06-25, svårt att tala, till Sthlm 1830,
Johannes	1811-11-06, död samma dag
Andreas	1813-04-20, till Sthlm 1830, död ?
Hans Gustaf	1816-02-14, till Sthlm 1832
Johannes	1819-03-08, till Gränna 1835, till Sthlm
Kristina	1821-11-11, till Sthlm 1853

Jöns Andersson och Brita Persdotter kom till Porsarp från Örberga omkring år 1803. Johan dog av bröstfeber den 17 december 1807, endast 28 år gammal. Hans bakgrund är okänd. Brita gifte sig 1809 med Johan Larsson. Johan var sannolikt son till bonden Lars Petersson och Elin Persdotter i Uppgränna Toragård. Brita var född i Gränna socken, men jag är inte helt säker på hennes bakgrund där. Från första äktenskapet hade Brita två barn, Peter och Maja Stina.

Johan och Brita innehade 3/16 men brukade 3/8 under ca 15 år.

Mot slutet bodde de på ett undantag, i en backstuga, belägen enligt kontraktet i öster, mot Lakarps äng, norr om det s.k. Pukeberget. Brita Persdotter dog av slag den 4 maj 1822, endast 45 år gammal. Johan bodde ensam kvar i sin backstuga och dog där 1852.

Gården övertogs av Peter Jönsson, Britas son från sitt första äktenskap, och det var han som gav dem ett undantag. Själv flyttade Peter Jönsson till Narbäck redan 1819 och sålde sin gård i Porsarp. Senare var han bonde i Stavreberg. Möjligen bodde de i Porsarp någon tid omkring 1832.

Bouppteckningen efter Brita Persdotter upptog tillgångar för 492 riksdaler, inkl. 1/16 mantal Porsarp för 187 riksdaler. Skulderna uppgick till 344 riksdaler. Bland köre- och åkerredskap fanns en färdevagn, en hövagn med kärra och gödselbotten, en skjutskärra med fyra hjul, en ryss, två krok, åkervält, träharv mm. Under kreatur upptogs två hästar, fyra kor, en kviga och ett par kalvar.

Av anteckningar i domboken från vintertinget 1828 var Johan Larsson då satt under förmyndare, vilken var Jonas Svensson i Långliden i Gränna socken. Anledningen till att han omyndigförklarats känner jag inte.

Av bouppteckningen efter Johan Larsson den 10 november 1852 framgår bl. a. att alla tre sönerna då bodde i Stockholm men att dottern Kristina bodde kvar i hemmet. Hon flyttade också till Stockholm senare, år 1853. Tillgångarna upptogs till 11 riksdaler och skulderna till 23 riksdaler. Bouppteckningen upprättades av Johan Andersson i Lakarp.

Vi kan här se att deras barn utflyttade till Stockholm, med början 1830. Denna utflyttning till Stockholm har möjligen gett upphov till flera flyttningar till Stockholm, senare. Endast hennes son i första äktenskapet, Peter Jönsson, tycks ha stannat kvar och det var han som övertog föräldragården i Porsarp. Vi kan då fråga oss huruvida möjligen Brita Persdotter hade någon släktrot i Porsarp.

Peter Jönsson, son till Jöns Andersson och Brita Persdotter, gifte sig 1825 med Stina Jönsdotter. De bodde några år i Rossholmen, sedan kanske några år i Porsarp igen och därefter i Stavreberg. Från domboken 1832 är antecknat att Peter Jönsson och hans hustru Stina Jönsdotter hade instämt Peter Jaensson i Porsarp och hans hustru med anledning av att dessa beskyllt Peter och Stina för att ha tillgripit en sedelbok med pengar som tillhörde snickaren Lantz. Peter Jaensson hade å sin sida lämnat in en motstämning med samma påstående. Parterna blev dock förlikta inför sittande rätt.

Anders Styf	1781 i Linderås, livgrenadjär
Katharina Hansdotter	1780 i Stora Åby
Barn: Maja Lisa	1806-12-30, t Gränna 1823
Inga Katharina	1807-10-29, död 1810
Anna Brita	1809-12-10, död 130201
Andreas	1811-09-26, till Holkaberg 1829,
Johannes	1818-01-14, till Narbäck 1836
Kristina	1816-02-04, till Bodebol 1831,

Greta Hansdotter   1785 i Stora Åby, svagsint, syster till Katharina

Anders var sannolikt son till Måns Andersson o Maja Andersdotter i Högemålen i Linderås. Katharina var dotter till Hans Johansson och Katharina Göransdotter i Höghult i Stora Åby. Efter faderns död bodde modern, Katharina Göransdotter i Stora Smedstorp. Anders var därmed svåger till den förre grenadjären, Sven Porslin. Anders hade kommit till Porsarps soldattorp redan 1798 men gifte sig med Katharina först år 1806. År 1836 flyttade familjen Styf från Porsarp till Smedstorp. Då kom en ny soldat till byn. Han hette Palm.

Greta Hansdotter var syster till Styfs hustru. Hon var *svagsint* och bodde hos sin syster och svåger i Porsarps soldattorp. Greta Hansdotter avled den 23 april 1836. Bouppteckningen efter henne upptar 1/24 mantal Stora Smedstorp för 63 riksdaler samt därutöver hennes gångkläder, en kjortel med tröja, ett förkläde, två särkar, två näsdukar, ett par strumpor och ett par skor. Hennes mor, Katharina Göransdotter hade särskilt förordnat om hur Greta skulle få sin vård. Under Stora Smedstorp finns åtskilligt ur domboken om detta.

Styf var flera gånger instämd till tinget av Jonas Samuelsson, först bonde i Stora Smedstorp, senare bonde i Gumby. Det rörde sig om ersättningskrav. Styf var ofta borta på olika tjänstgöringar. Han var på arbeten för Göta Kanal, han var i Stockholm osv. Se närmare om dessa tvister under Jonas Samuelsson i Stora Smedstorp.

Vid sommartinget 1828 hade Styf och hans hustru instämts till tinget med anledning av ett auktionsinrop i Vallby. Det var Styfs hustru som inropat 30 kg korn. Styf var på regementsmöte på Malmen och kunde inte inställa sig. Målet blev därför uppskjutet, men Styf betalade skulden innan påföljande ting och målet blev nedlagt.

Laga skiftet i Porsarp genomfördes 1839-40. Ägare av Porsarp var då Peter Jaensson och Jaen Svensson.

Johan P Petersson	1813-05-12, bonde på 3/8 mantal i Porsarp
Maja Stina Nilsson	1811-02-10, d t bonden Nils Jonsson i Sunneryd
Barn: Anders	1826-09-21, t Gränna 43,
Anna	1829-02-09, g m Karl Johan Petersson i Råby
Maja Stina	1831-11-24, g m Anders P Andersson, Ödeshög
Johanna Sofia	1835-09-19, gift till Basliden i St Åby
Johan August	1837-03-21, Slaktare i Stockholm.
Maria Kristina	1840-07-25, g m Johan Johansson i Stavreberg
Karl Edvard	1842-02-13, till Amerika 1868
Per Emil	1844-02-10, död 1848
Emeli Mathilda	1846-04-15, död s å
Mathilda Vilhelmina	1847-03-10, g m Anders Aug. Danielsson,
Emma Aug. Josefina	1849-05-27, g m Gustaf Jakobsson i Kushult,

Johan var son till bonden Peter Jaensson och hans första hustru Ingrid Persdotter i Porsarp. Maja var dotter till bonden Nils Jonsson och hans hustru Stina Andersdotter i Sunneryd. Maja Stina var först gift med bonden Johannes Larsson i Narbäck, i hans andra gifte.

Johannes Larsson dog den 14 september 1838 och därefter gifte hon sig med Johan P Petersson som då kom från Holkaberg till Narbäck. Johan och Maja kom till Porsarp från Sunneryd 1845 och uppgavs då äga 3/16 mantal i Porsarp. I Sunneryd hade de varit endast 1-2 år.

Johan var nämndeman. Han dog av maglidande 1873. Maja Stina dog 1896. Deras dotter Maja Stina och hennes man övertog gården och Maja Stina Nilsson bodde hos dem mot slutet.

De tre första barnen var från Johannes Larssons första äktenskap med Brita Larsdotter. De därpå följande två barnen var barn till Johannes Larsson och Maja Stina Nilsson. Barnen därefter är gemensamma för Johan och Maja Stina.

Bouppteckningen efter Johan Petersson uppvisade tillgångar för 10 131 riksdaler, därav 3/8 mantal Porsarp för 5500 riksdaler, skulderna till 3672 riksdaler. Behållningen 6439 riksdaler. Under öÅkdon och åkerbruksredskapö upptogs *en vagn, en kärra, en färdevagn, 2 1/2 skogsvagn, hökärra, gödselbotten, släde, två järnskodda kälkar, en obeslagen drög, en järnplog, fyra ärjekrokar, en järnharv och en åkervält.*

Jaen Svensson	1808-01-20 i Gränna, bonde på 3/8 mantal i Porsarp
Karin Andersdotter	1791-05-01, d t bonden Anders Håkansson i Öninge
Barn: Gustaf	1828-07-21, (hennes son)
August	1832-10-27,

Jaen var son till bonden Sven Petersson och Maja Karin Johansdotter i Norra Kärr. Han kom 1817 som fosterson till Jonas Andersson och Stina Andersdotter i Porsarp, se ovan. Jans far ägde 3/16 mtl i Porsarp. Jaen gifte sig med Karin Andersdotter från Öninge. Hon var dotter till bonden Anders Håkansson och Maria Persdotter i Öninge Brännegård.

Hon var änka efter bonden Anders Larsson i Visjö när Jaen och Karin gifte sig 1832 och de bodde sedan en tid kvar i Visjö. De bodde också en tid i Öninge, men kom till Porsarp 1839 och innehade 3/8. Han gjorde konkurs och därefter flyttade de till Narbäck 1845, sedan till Visjö 1846. Där hade de ett undantag. Karin Andersdotter ägde nämligen 47/207 mantal i Visjö. Karin Andersdotter avled i Visjö den 17 mars 1871 av bröstlidande, 79 år gammal. Jaen Svensson flyttade därefter till Stora Åby socken och jag vet inte mera om honom.

Jaen är omnämnd i domboken, bl. a. för fylleri 1833 och för slagsmål 1845. Anteckningarna från domboken redovisas här nedan.

Kronolänsmannen hade till vintertinget 1840 instämt bönderna Jaen Svensson i Porsarp och Lars Håkansson i Narbäck för att de den 12 oktober 1839 varit berusade och slagit rusthållaren Samuel Svensson i Hårstorp. Lars Håkansson hade inte inställt sig vid tinget och målet uppsköts till sommartinget. Målet upptogs då den 15 juni. Håkansson friades från fylleri och från att ha slagit Samuel Svensson i Hårstorp. Men han dömdes för svordomar och okväden till böter, eller fängelse fyra dagar på vatten och bröd.

Jaen Svensson friades från fylleri med dömdes för att ha utfarit mot Samuel Svensson med svordomar och okväden samt givit honom tre skuffningar. Vidare ett slag utan och tre slag med åkommor samt fyra sparkningar. För detta dömdes han till böter eller åtta dagars fängelse med vatten och bröd. Jaen Svensson dömdes dessutom för oskickligt uppförande inför rätten. Slutligen ålades Jaen Svensson och Lars Håkansson att till vittnena Gustaf Nilsson i Hårstorp, Jonas Hård i Sunneryd och Håkan Styv i Sunneryd betala 24 skilling vardera.

Vid vintertinget 1841 dömdes rusthållaren Jaen Svensson i Porsarp att böta för uteblivande, 32 skilling, enligt saköreslängden. För Svensson har skrivits Väversunda men detta har strukits och ändrats till Porsarp.

Någon gång under våren 1841 hade Jaen Svensson blivit misshandlad av bröderna Johan Petersson och Nils Petersson i Ödeshög. Händelsen hade inträffat i ett vagnslider i Ödeshög. Jaen Svensson hade fått flera sår i huvudet. Målet förekom flera gånger vid rätten. Domen föll på vintertinget 1842. Bröderna Johan och Nils Petersson dömdes då till böter, eller 11 resp. 10 dagars fängelse på vatten och bröd. De skulle vidare ersätta Svensson för läkelön, sveda, värk, tidspillan mm. De skulle också betala vittnesersättningar samt betala rättegångskostnaderna.

Jaen Svensson blev senare försatt i konkurs. Mellan makarna dömdes till boskillnad.

Jaen Svensson hade till höstetinget 1843 blivit instämd för skador genom odling, grävning och borttagande av vattenbord som hörde till Narbäck. Jaen Svensson befann sig då i konkurs och målet blev nedlagt.

Samuel J Eriksson Palm	1816-09-19 i Vireda, soldat
Maja Johansdotter Vetter	1815-12-03 i Gränna
Barn: Lovisa Sofia	1839-08-25, död i rödsoten 1857,
Anders Erik	1842-01-14, död 1857 i rödsoten
Johan August	1844-04-15, död i rödsoten 1857
Mathilda Josefina	1851-03-22, död i rödsoten 1857
Karl Gustaf	1857-01-10, död i rödsoten 1857
Otto Leonard	1847-08-30, död 1862 av lungсот
Frans Herman	1853-09-07, g m Alida fr. Börstabols ägor
Mathilda Josefina	1858-11-22, g m skom.Karl Svensson Tallberg

Samuel Palm var född 1816 i Vireda, son till soldaten Erik Al och Stina Jonsdotter i Lilla Björkenäs soldattorp. Samuels äldre bror, Jonas Adolf blev soldat för Munkeryd, med soldatnamnet Mård. Samuel Palm kom till Porsarp som soldat 1837. Han gifte sig samma år med Maja Johansdotter Vetter, som då var piga i Öjan. Hon var född 1815 i Gränna, dotter till soldaten Johan Vetter och hans hustru Maja Stina Petersdotter på Bjällebäcks ägor. Det kan nämnas att soldaten Johan Flink var en bror till henne. Här fanns omfattande soldattraditioner i släkten. Samuel Palm var kvar i tjänst till år 1872.

De fick åtta barn. Det äldsta, dottern Lovisa Sofia, flyttade till Frinnaryd och dog där i rödsoten 1857. De fem nästa barnen dog i unga år, fyra i rödsotsepidemin 1857 och ett i lungсот 1862. De två återstående var sonen Frans, som blev snickare och stannade i Porsarp samt dottern Mathilda Josefina som gifte sig med skomakaren Karl Svensson Tallberg. Soldatfamiljen Palm har således satt spår i vår bygd. Om Frans Palm och Mathilda Josefina, se vidare längre fram.

Samuel och hans hustru dog 1890 resp. 1887 på Porsarps ägor. Sonen Frans bodde med sin familj i hus på soldattorpets mark. Möjligen byggdes nya hus för soldaten, varvid Samuel Palm och sedan hans son med sin familj fick överta de äldre husen.

Bouppteckningen efter Maria Vetter 1887 visade på en behållning av 467 kronor. En hel del snickareverktyg ingick. Under byggnader upptogs en stugubyggnad, en liten ladugård, ett skjul och ett svinhus. Sonen Frans gjorde till begravningen en likkista för två kronor. Jonas Peter Håkansson i Börstabil gjorde bouppteckningen för tre kronor. .

Rödsoten härjade hårt i våra bygder 1857. I Stavabygden avled ett 50-tal människor på lika många dagar under hösten detta år. I Porsarp dog då sex personer, fem barn till livgrenadjären Palm samt vidare fattighjonet Lena Jonsdotter, hon som 1826 födde fyrlingar.

Nödåren 1867-68 innebar stor svält på många håll. 1867 var ett blött år och 1868 ett torrt år och vintrarna var mycket kalla. Människorna eldade hela nätterna i sina öppna spisar och låg i sängarna med kläderna på. Så har det berättats.

Gustaf Lidholm	1828-06-30 i Lidköping,
Maria Stina Petersdotter	1827-03-05,
Barn: Hulda Josefina	1858-03-06, gift i Boeryd 1900,
Johan Alfred	1860-12-29, skollärare, död 1906 av lungkatarr
Karl Oskar Edvard	1863-09-21, till Gränna 1880,
Sven Albin	1866-02-22, död samma år
Sven Anton Philip	1870-03-27, utflyttad före 1891,

Gustaf Lidholm, född i Lidköping 1828, kom till Porsarp 1852 och gifte sig med Maria Petersdotter samma år. Hon var dotter till bonden Peter Jaensson i hans äktenskap med Ingrid Persdotter. De övertog ett torp 1857 och avstyckade detta till en egen, om än liten gård, och bodde sedan där livet ut. De fick fem barn.

Om sonen Karl Oskar Edvard är noterat att han var vedgårdsarbetare i Hedvig Eleonora, Stockholm, år 1900. Det var möjligen hos någon farbroder, som tidigare flyttat till Stockholm.

Om Sven Anton Philip är noterat att han blev rättare i L.Garn, Össeby Garn i Uppland, enligt en notering från år 1900.

Döttrarna utflyttade till Gränna landsförsamling. Gustaf Lidholm dog 1905. Sonen Johan Alfred utbildade sig till skollärare men dog 1906 av lungkatarr i Porsarp. Maria Petersdotter dog 1908. Därefter har ingen bott på Lidholms lilla gård. Den brukades och ägdes en tid av Lidholms måg i Boeryd. Husen revs, okänt när. Platsen för Lidholms gård är högt belägen och har fin utsikt.

Karl Gustaf Petersson	1820-09-14, bonde
h 1) Anna Brita Johansdotter	1823-06-24 i Adelöv, död av magsår 1875
h 2) Kristina Charlotta Jonsdotter	1846-04-01, g 1877, fr Adelöv 1877
d Matilda	1871-05-19 i Adelöv, övertog gården
d Beda Olivia	1879-11-06, till Mark 1907
Fd Anna Charlotta Johansdotter	1859-10-02 i Järnsnäs, fosterdotter,

Karl Gustaf var son till Peter Jaensson och Ingrid Persdotter i Porsarp. Karl Gustaf flyttade från hemmet i Porsarp 1842 och var dräng på olika platser, först i Holkaberg och sedan i Heda.

Han var också i Stockholm en tid. Han återkom till Porsarp 1855 och uppgavs då äga 3/36 mtl. Han gifte sig 1861 med Anna Brita Johansdotter. Hon var dotter till Johannes Jonsson och Maja Jansdotter i Bollkälle i Adelöv. Därmed var de kusiner om jag inte räknat fel.

Karl Gustaf ingick nytt äktenskap 1877 med Kristina Charlotta Jonsdotter, dotter till bonden Jonas Persson och Maja Stina Nilsson i Stora Smedstorp. Karl Gustaf dog av magsår 1882. Hustrun bodde kvar i Porsarp och dog på 1920-talet. Dottern Beda Olivia bodde kvar i Porsarp till 1907 och stod skriven för 5/182 mtl. Hon flyttade 1907 till Mark.

Andreas Petersson	1815-12-23, bonde,
H1) Stina Andersdotter	1831-04-24 i Gränna, död 1865 i barnsäng
H2) Maja Lotta Johannisdotter	1832-08-21 i Gränna, infl 1868
Barn: Karl Johan	1853-04-25, t Sthlm 1871, grosshandlare
Augusta Mathilda	1854-11-10, g m G A Jansson i Getingaryd
Alfred Fritz	1857-01-14, t Sthlm 1875, specerihandlare
Axelina Josefina	1859-06-28, t Amerika (Belgrade, Minneapolis)
Frans Herman	1861-10-24, t Sthlm, grosshandlare
Johan Aug Johansson	1857-11-21, (Maja Lottas barn)t Heda 1873
Hedda Sofia	1860-07-08, (Maja Lottas barn), till Adelöv 1886
Sven Otto	1869-02-18, död 1885
Hilma Teresia S	1873-02-09, g m Anders Edv. Johansson fr Rinna

Andreas var son till Peter Jaensson i Porsarp och hans hustru Ingrid Persdotter. Han tjänade som dräng på olika håll och återkom till Porsarp 1851 och gifte sig 1852 med Stina. Han stod då som innehavare av 3/8 mantal, vilket senare ändrades till 20/91. Stina var dotter till Anders Jonasson och Kerstin Larsdotter i Ingefrearp. Stina avled 10 december 1865 i barnsäng och han gifte sig 1868 med Maja Lotta Johannisdotter från Högemålen i Gränna, dotter till bonden Johannes Andersson och Anna Brita Johannisdotter.

I första äktenskapet föddes sju barn och i andra äktenskapet två barn. Andreas dog 15 maj 1900 av ålderdom och Maja Lotta dog den 29 februari 1916 av kallbrand i ena benet.

Bouppteckningen efter Stina Andersdotter visade att de hade fem omynliga barn. Under rubriken Kreatur upptogs ett par oxar 11½ kvarter, sju kor, två kalvar, två får, ett lamm, två baggar en sugga med grisar, en galt, fyra hästar, summa 1046 riksdaler. Den avlidnas gångkläder upptogs till 90 riksdaler, Fastigheten 20/91 mtl Porsarp 4000 riksdaler, summa tillgångar 6208 riksdaler. Skulder 3698 riksdaler. Bouppteckningen upprättades av Johan Andersson i Lakarp, Johan Alexandersson i Munkeryd och Johan Johansson i Holkaberg.

Under åren 1874-1878 bodde Gustaf Jakobsson med hustru och en dotter i Porsarp. Han var född i Adelöv 1838 och han skrevs här som arrendator av 3/8 mantal. Hustrun, Emma Johansdotter var född 1849 och dotter till bonden Johan Petersson i Porsarp. De flyttade 1878 till Stora Åby socken.

Johan A Johansson Skog	1848-04-25 i Yllestad, livgrenadjär
h1) Emilia Math.Johansdotter	1842-01-13,
h2) Ida Matilda Gustafsdotter	1862-10-05 i Gränna,
d Edla Batseba	1874-05-30, till Sthlm 1879
d Amanda Olivia	1875-08-09, till Västervik 1879
d Hulda Charlotta	1877-11-15, död 1885

Johan kom från Skärstad till Porsarps soldattorp 1872. Hans bakgrund är okänd. Han gifte sig 1873 med Emilia, dotter till bonden Johannes Johansson och Inga Stina Håkansdotter från Sunneryd. Hon hade efter faderns död bott med modern och syskonen i en backstuga på Hårstorps ägor.

Makarna Skog fick tre barn. Ett dog i unga år. De övriga två lämnade bygden. Hustrun dog den 20 april 1878. Johan Skog gifte sig igen 1885, då med Ida Matilda Gustafsdotter från Uppgränna, dotter till Gustaf Johannes och Kristina Persdotter. Makarna Skog flyttade 1891 till Hakarp.

Bouppteckningen efter Emilia Mathilda Johansdotter upptog tillgångar för 482 kronor. Behållningen efter avdrag för skulder uppgick till 236 kronor. Det framgår att de på torpet hade en ko samt höns. Bouppteckningen upptar också en stugubyggnad på Hårstorps ägor för 50 kronor.

Gustaf A Svensson	1844-08-18 i Adelöv, torpare
Hilda Math.Johansdotter	1851-11-02,
Barn: Jenny Olivia	1871-12-11,
Karl Reinhold	1873-10-04,
Gustaf Georg	1876-06-20,
Oskar Richard	1878-05-07,
Ernst Agaton	1880-12-11,
David Vilhelm	1883-01-19, död 1885
Anna Viktoria	1884-12-14,
Eda Mathilda	1887-05-25,
Johanna Otilia	1889-09-20,

Gustaf kom 1862 till bygden som dräng, i Lilla Krokek, Lakarp, Sunneryd och Staffanstorp. Han och Hilda gifte sig 1872. Gustaf och Hilda bodde först i Lakarp, möjligen på torpet Maden där. De kom sedan till Porsarps ägor 1876. Han arrenderade här soldattorpet under åren 1878 - 1891. De flyttade därefter till Kråkeryd. De står där som brukare av 3/16 mantal ännu år 1900 men år 1910 stod de angivna som hemmansägare i Kråkeryd.

Om Hilda kan sägas att hon var oäkta dotter till pigan Johanna Johansdotter från Kushults ägor. Hennes morfar och mormor var Johannes Jonsson och Maja Johansdotter som under åren 1833 - 1839 arrenderade Jaen Svenssons gård i Porsarp. Hilda hade också släktingar i Porsarp.

Vid sekelskiftet, år 1900, bodde 18 personer i byn.

Anders August Danielsson	1835-01-28 i Vireda, bonde på östra gården
Matilda V Johansdotter	1847-08-10,
Barn: Emil Teodor	1873-05-12 i Vireda, till Adelöv 1912
Jenny Vilhelmina	1876-02-06 i "-" g m Karl Strand i Boeryd 1909
Hulda Olivia	1878-09-12, g m skrädd. Henning Sigfrid Blom
Anna Matilda	1881-06-13, till N Amerika 1909
Amanda A J	1884-03-10, ogift, bodde kvar i föräldrahemmet
Oskar A R	1888-04-20, flyttade på 1920-talet till Vetlanda

Anders och Matilda gifte sig 1871. Anders var son till Daniel Andersson och hans hustru Lena från Slåthult i Vireda. Matilda var dotter till Johan P Petersson och Maja Stina Nilsson i Porsarp. De innehade och brukade först Slåthults Södergård i Vireda.

De kom till Porsarp 1878 och innehade här 5/16 mantal. Detta var den östra gården i Porsarp. Matilda dog 1931 och Anders dog 1932. Deras gård övertogs 1936 av dotterdottern Anna Strand och hennes man, Eskil Anders-

son.

Om dottern Anna Mathilda är antecknat att hon 1909 emigrerade till Amerika. I Östgöta-Bladet för år 1936 fanns en liten notis om henne enligt följande: *I sitt hem i Rochelli, Newyork, avled den 11 maj fru Anna Andersson, bördig från Porsarp, Ödeshög. Hon var född i Porsarp 1881 och utvandrade till Amerika 1909. Närmast sörjes den avlidna av make och barn samt av syskon i Sverige.*

Rune Andersson i Narbäck har berättat att Tilda i Porsarp bröt lårbenet, kanske var det 1928. Ingen telefon fanns, inga ambulanser heller. Budet gick till Runes far Viktor som hade bra hästar. Han spände hästarna för en flakvagn och Tilda med säng och allt sattes på vagnen. Sedan körde Viktor hela vägen till Ödeshög med Tilda liggande i sin säng. En vagn med järnhjul och på steniga vägar. Hur mådde Tilda då? I Ödeshög bars sängen med Tilda över till en godsfincka och transporterades sedan på järnvägen till lasarettet i Vadstena. Tilda överlevde.

Som nämndes ovan övertogs Östergården av dotterdottern Anna Strand och hennes man Eskil Andersson. Eskil var en tekniskt mångkunnig man som hjälpte många i bygden med ett och annat. Vagnar med gummihjul i stället för hjärnjul blev modernt på 1940-talet. Sådant fixade Eskil. Efter dem har gården övertagits av en dotter.

Enligt boken Gods och gårdar från omkring 1840 omfattade gården 29 hektar, därav 7 hektar åker. På gården fanns två hästar och tolv nötkreatur. Bostadshus och ladugård var båda från 1854.

Frans Herman Palm	1853-09-04, snickare
Alida M. Andersdotter	1856-11-23, från Börstabol
Barn: Edla Josefina	1880-11-22, g m målaren Karl August Gustafsson
Anna Serena	1883-05-13, gift med Oskar Samuelsson, Holkaberg
David Konrad	1887-06-20, till Gränna ö1905
Algot Valfrid	1893-12-02, bonde i Kushult
Gerda Linnea	1897-04-13, ogift, hushållerska i Kushult
Alma Olivia	1898-08-06, gift och utflyttad till Gränna.

Frans var son till livgrenadjären Samuel Palm och Maja Johansdotter Vetter och hade sålunda vuxit upp i Porsarps soldattorp. Han gifte sig 1879 med Alida, dotter till torparen Anders Johansson och Maja Stina Nilsson på Börstabols ägor.

Frans Palm var snickare och han hade sin snickeriverkstad i ett särskilt hus på en kulle invid torpstugan. Han var en god yrkesman. Många har lovordat hans redskap. *Ingen kunde göra så fina räfsor som han.* Så har det sagts. Men han tillverkade inte bara redskap. Han tillverkade också möbler, såsom byråar och pigittare. Han var en duktig möbelsnickare.

Alida dog 1926. Frans dog 1935. Dottern Gerda disponerade möjligen torpstugan en tid. Enligt kyrkoböckerna bodde hon kvar där till 1943 men har troligen flyttat därifrån dessförinnan.

Karl Svensson Tallberg	1852-10-07 i Gränna, skomakare
Matilda Josefina Palm	1858-11-22, d t Sam. Palm ovan
Helga Serena	1879-06-05, g m Frans Jakobsson i St Krokek,
David Reinhold	1881-04-25,

Karl var son till Sven Månsson och Katharina Johannesdotter i Tryggatorpet på Jordstorps ägor i Gränna landsförsamling. Matilda var dotter till soldaten Samuel Palm och Maja Johansdotter Vetter i Porsarps soldattorp. Karl och Matilda gifte sig 1879 och bodde därefter en tid i Porsarp.

De flyttade till Holkaberg 1881, till Stava 1883 och till Munkeryd 1886. De flyttade till Gyllinge 1895, till Stava 1898, till Stora Krokek omkring 1900 och några år senare till Stavreberg. Denna familj har bott i många torpstugor i bygden.

Gustaf L Lundkvist	1868-07-25 i Gränna, livgrenadjär
Anna Ch.Johansdotter	1868-01-31 i Gränna
Anna Emilia	1897-07-07, död s å
Nanny Ester Josefina	1899-08-28

Lundkvist var den siste soldaten i Porsarps soldattorp. Indelningsverket hade upphört. Nu gällde allmän värnplikt, men de gamla soldaterna fick gå kvar en tid och fick bo på sina soldattorp. Lundkvist kom till Porsarp från Säby 1892. Han var son till soldaten Johan Lund och hans hustru Maja Andersdotter i Hulstjöv soldattorp i Gränna socken.

Han gifte sig 1896 med Anna. Hon var dotter till arbetskarlen Johannes Johannesson och hans hustru Inga Maja Bard, Uppgränna Södergård. Familjen flyttade till Adelöv 1907. Soldattorpets jord blev därefter uppdelat mellan de olika jordägarna i byn.

Otto Ferdinand Karlsson	1862-02-18, arrendator,
Johanna S Nilsson	1861-06-04 i Visingsö
Fritz Teodor	1887-04-14,
Oskar Valfrid	1890-05-06,
Ernst Robert	1894-09-06

Otto var son till Karl Johan Forsander och Anna Sofia Persdotter på Stafanstorps ägor. Johanna var från Visingsö och dotter till arrendatorn Nils Johannesson och Lotta Jonsdotter på Näs. Otto och Johanna bodde i Lakarp under åren 1887- 1891 varefter de flyttade till Porsarp och arrenderade troligen soldattorpet.

Enligt uppgift bodde de alldeles utmed gränsen till Småland, vid Kärr, med ladugården i Gränna socken, enligt vad barnbarnen berättat. Familjen flyttade till Visingsö någon gång vid sekelskiftet, där barnbarn ännu finns kvar.

Anders Edvard Andersson	1869-10-03 i Rinna, bonde på öRagnars gårdö,
H Teresia Andersdotter	1873-02-09,
Barn: Anna Brita M	1902-05-28,
Karin Astrid L	1908-08-21,
Elsa M T	1904-06-10,
Elisabet	1911-10-21

Teresia var dotter till Andreas Petersson och Maja Lotta Johannesdotter i Porsarp. Hon gifte sig 1898 med Edvard (Eve) från Rinna. Det bör tilläggas att en äldre syster till honom, Mathilda, var gift med skolläraren Karl Oskar Nilsson i Munkeryd. Vi kan anta att det var därigenom som han lärde känna Teresia från Porsarp.

De brukade först hans föräldragård i Rinna. Därifrån kom de till Porsarp 1901 när hennes far, Andreas Petersson hade dött.

På 1930-talet överlät de gården på dottern Astrid och hennes man Ragnar Abrahamsson, född i Gränna 1913.

Enligt uppgift i boken Gods och gårdar bestod denna gård av 18 hektar, därav fem hektar åker. Mangårdsbyggnaden uppgavs vara byggd 1910 och ekonomibygnaderna från 1905. På gården fanns två hästar och sex nötkreatur.

20/91, Karl J Andersson	1869-07-20 i Gränna, snickare, g 1899
Mathilda Karlsdotter	1871-05-19 i Adelöv,
Ester M O	1900-10-29, gift med E G Pettersson i Undenäs
Anna Viktoria	1902-11-09,

Mathilda Karlsdotter var dotter till Karl Gustaf Petersson och Anna Brita Johansdotter i Porsarp, men hon föddes i Adelöv. Hennes morföräldrar var således Peter Jaensson och Ingrid Persdotter i Porsarp.

Hon gifte sig 1899 med snickaren Karl Andersson. Hans bakgrund har jag inte kunnat utreda. De arrenderade först en gård i Mörstorp och sedan övertog de föräldragården i Porsarp, den södra gården, som under 1900-talet senare del kallats Landins.

Hos dem bodde också hennes mor, Kristina Jonsdotter, på ett undantag. Hon dog på 1920-talet. Karl Andersson dog 1938. Matilda Karlsdotter avled senare, okänt årtal. Dottern Anna gifte sig 1940 med Sven Landin, född i Skärstad 1901. Deras son övertog senare gården.

Mangårdsbyggnaden på denna gård uppgavs vara från omkring 1860 och ekonomibygnaderna från 1921. På gården fanns tre nötkreatur. Så uppgav boken Gods och gårdar på 1940-talet.

Vid sekelskiftet år 2000 finns inte något aktivt jordbruk kvar på någon av gårdarna i Porsarp. Alla bostadshus, ladugårdar och övriga uthus står kvar, men utan djur. Jorden är i viss mån utarrenderad. På betesmarken betar sommaren år 2000 några hästar av ardenneras. I byn bor två personer bofasta.

Detta är min berättelse om byn. Det har mest handlat om äldre tider. Om senare tid och nutid överlämnar jag till människorna i byn att själva berätta.

Jag har på liknande sätt skrivit om övriga byar i Stava-bygden samt en särskild berättelse om bygden.

Jönköping i juli 2009

Arne Ivarsson